

Broliai ir sesės šauliai, žurnalo „Trimitas“ skaitytojai,

kai skaitysite šį „Trimito“ numerį, jau bus prabėgęs Vėlinių šurmulyš. Nepaisant to, noriu priminti seną lietuvišką tiesą, kas yra Vėlinės. Kiekvieno mūsų širdyse tai – susitikimas, bendravimas su mums artimais žmonėmis, kurių jau nebeturime, kurie iškeliavo Anapilin.... Tiesa, bendraujame ne tik su artimaisiais, tą dieną prisimename visus šaulius, partizanus, savanorius, karius, kurie padėjo galvas už tai, kad mes galėtume kurti, dirbuotis laisvoje Lietuvoje. Labai gaila, kad ne visi šauliai, savanoriai tai prisimena. Jei taip būtų, išėjusiųjų kapavietės skendėtų žvakučių jūroje. Deja, taip nėra.

Prisimename iškeliavusiuosius ne tik kaip artimus širdžiai ir dvasiai žmones, prisimename ir jų atliktus darbus. Už darbus, už auką mes juos minime. Tik labai liūdna, kad tarp mūsų, šaulių, klaidžioja mintys apie tai, kas yra vertingesnis, kas nuveikė daugiau ar mažiau, ypač prisimenant netolimą mūsų istorinę praeitį – 1990-1991 metus.

Aš galvočiau, kad tai yra neteisingas požiūris. Tačiau palikime tai spręsti mūsų vaikams, anūkams, proanūkiams – ateinančioms kartoms. Jos įvertins mus ir pasakys, ar gerai, ar blogai elgėmės. Kad palikuonys mūsų veikloje išvelgtų daugiau teigiamų dalykų, šiandien privalome dirbuotis ir po mažą kruopelytę kurti, tvirti mūsų Lietuvą – nuoširdžiais šauliškais darbais, neprašydami atlygio, nereikalaudami apdovanojimų ar kitokių įvertinimų, nemenkindami vienas kito. Oriai, išdidžiai dirbuotis.

Tautos garbiųjų nuveikti darbai savos Tėvynės labai nėra mūsų atlikti. Jie – tik sektinas pavyzdys, todėl negalime ir neturime moralinės teisės spekuliuoti ir naudotis tuo, ką nuveikė jau išėjusieji.

Lapkritis – ne tik prisiminimų metas, bet ir Lietuvos kariuomenės diena. Pasitikime šią šventę, mūsų šventę, kartu su Lietuvos kariuomenės kariais. Pagerbkime juos apsilykdam ir dalyvaudami renginiuose. Nes mes – šauliai – tautos kariai.

Sveikinu visus partizanus, šaulius, savanorius, karius mūsų šventės proga. Būkime sektino elgesio savosios šalies sūnūs ir dukros – Tėvynės labai!

Ats. plk. Antanas Plieskis
Lietuvos šaulių sąjungos vadas

ŠAULIŲ SAJUNGA IŠEIVIJOJE TURI NAUJĄ VADĄ

J. R. Butkus nuo šiol vadovaus išėivijos šauliams

Spalio 6-ąją Čikagoje, Šaulių namuose, vyko Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje (LŠSI) XIX visuotinis dalinių atstovų suvažiavimas.

Sveikinimo žodį suvažiavimo dalyviams tarė LŠSI vadas Mykolas Abarius. Kapelionas kun. Jaunius Kelpšas sukalbėjo invokaciją, buvo pagerbti mirusieji ir žuvusieji šauliai. Susirinkusiuosius pasveikino Lietuvos Respublikos gen. konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, priminęs garbingą Šaulių sąjungos istoriją ir jos didžiulį indėlį į Lietuvos ir lietuvių tautos patriotinį, gynybinį auklėjimą, pilietiškumo ir patriotiškumo ugdymą kovoje už Lietuvos nepriklausomybę. Svečias palinkėjo šauliams ir toliau išlikti stipriais savo lietuviška tautine dvasia čia, išėivijoje, ir Tėvynėje Lietuvoje.

Suvažiavimą sveikino jame dalyvavęs svečias iš Lietuvos – Lietuvos šaulių sąjungos vadas ats. plk. Antanas Plieskis. Savo sveikinimo kalboje jis išreiškė viltį ir norą toliau bendradarbiauti su broliais ir sesėmis šauliais, gyvenančiais užatlantėje, pasidžiaugė LŠS atliktais darbais, pasidalijo naujais iššūkiais, laukiančiais šaulių kasdieniame gyvenime, siekiant tobulinti ir gerinti Sąjungos veiklą, ugdant patriotizmą, kur Sąjungos nariai begyventų. LŠS vadas pabrėžė tris pagrindines priedermes, kurių LŠS įkūrėjas Vladas Putvinskis-Pūtvis įpareigojo laikytis visus šaulius: pareigą šeimai, pareigą Tėvynei ir pareigą Šaulių sąjungai. Svečias palinkėjo išėivijos šauliams ir toliau išlikti patriotiškais, pilietiškais žmonėmis. Tai verty-

bės, kurios kaip niekada yra svarbios, nepraradusios savo reikšmės visiems lietuviams, kurių lietuviško patriotinio idealizmo švyturiai turi niekuomet neužgęsti.

LŠS vadas apdovanojo Sąjungos medaliais Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės (VDŠR) vadą Liną Marganavičių, LŠSI vado pavaduotoją Liną Orentą, krašto apsaugos ministrės Rasos Juknevičienės Įsaku medaliu civiliams „Už nuopelnus LR KAM“ buvo apdovanotas LŠSI vadas M. Abarius, LŠS Garbės raštu – 95-ąją gimtadienį atšventęs ilgametis Klaipėdos jūrų šaulių kuopos vadas Juozas Mikulis. Po apdovanojimų LŠS vadas plk. A. Plieskis suvažiavimo vedėjui Marganavičiui ir suvažiavimo dalyviams palinkėjo vaisingo darbo ir įteikė iš Tėvynės Lietuvos atvežtą lietuviškos kaimiškos duonos kepalą.

Suvažiavimą raštu pasveikino LR ambasadorius JAV ir Meksikoje Žygimantas Pavilionis ir LR gynybos atašė Vašingtone plk. J. Kačergius.

Suvažiavimo darbotvarkėje buvo numatyti naujojo vado rinkimai. Kandidatavo du gerai žinomi šauliai – Saulius Savickas ir Julius Rūtenis Butkus. Jie pristatė savo programas ir nuveiktus darbus LŠSI, pasidalijo mintimis apie ateities planus ir LŠSI perspektyvas. Rinkimų komisijai suskaičiavus balsus, o balsavime galėjo dalyvauti tik veikiančios šaulių kuopos ir rinktinės (balsavo gen. T. Daukanto, Klaipėdos ir Baltijos jūros šaulių kuopos, VDŠR iš Čikagos, Švyturio jūrų šaulių kuopa iš Detroito, LK Mindaugo-Neringos šaulių kuopa iš Monrealio (Kanada), savo balsus paštu atsiuntė V. Pūtvio šaulių kuopa iš Toronto (Kanada) ir R. Kalantos šaulių kuopa iš St. Peterburgo (Florida), naujuoju LŠSI vadu išrinktas J. R. Butkus – Baltijos jūrų šaulių kuopos vadas iš Čikagos.

LŠSI vadą šiltai pasveikino LŠS vadas plk. A. Plieskis, įteikė planketę su LŠS rinktinių žemėlapiiais ir lietuviškos stiprybės simboliu – lietuviškos duonos kepalą bei palinkėjo darbuotis Lietuvos ir Šaulių sąjungos labui. Naujai išrinktas LŠSI vadas nuoširdžiai padėkojo šauliams už parodytą pasitikėjimą, perskaitė šaulio maldą iš LR kario maldaknygės, kuria jis stengsis vadovautis. Taip pat pristatė naująją LŠSI centro valdybą, kurią sudaro 9 asmenys. M. Abarius naujam vadui perdavė LŠSI vėliavą, palinkėjo stiprybės, vykdant atsakingas pareigas.

Suvažiavime išrinktas ir naujas LŠSI Garbės teismo pirmininkas. Juo tapo JAV ir LR dimisijos plk. Stasys Paulauskas. LŠSI buvęs vadas M. Abarius pasižymėjusiems šauliams J. Butkui, kun. J. Kelpšui, S. Savickui ir Z. Bagdžiuvieniui įteikė LŠSI Garbės nario pažymėjimus. Suvažiavimo pabaigoje Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vadas L. Marganavičius pristatė jaunuosius šaulius

ŠIAME NUMERYJE

3. Realijos

Šaulių sąjunga išėivijoje turi naują vadą

5. Julius Rūtenis Butkus, Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje vadas

6. *Susipažinkime – nauji veidai*

7. Pilietiškumas

Išreiškėme pagarbą

8. Žygis Kęstučio apygardos partizanų takais

9. Varėnos šaulių dovana partizanams

10. Kaip Politikas, Menininkas ir Šaulys Pilietį gelbėjo

14. Šauliška kasdiena

Rudeninės šaulių pratybos Gerviškių miške

15. Naktiniuose mokymuose įgijome patirties

Nestokojame veiklų ir noro veikti

16. Baisogalos jaunieji šauliai dalyvauja

prasminguose renginiuose

Kauno šaulius ir policiją sieja draugystė

ir bendradarbiavimas

18. Šaulių diena mokykloje

19. Rajono bendruomenei – karių padėka

20. Rudens dovanos seneliams - iš jaunųjų šaulių rankų

Susirinkome, nes turime apie ką pakalbėti

21. Greita tolina kelionė į Žalgirį

23. Pozicija

Kiek banginių laiko Lietuvą?

27 LŠS teisiniai dokumentai: senos tiesos nauju kampu (III)

28. Ištvėrmė

Jaunųjų šaulių patirtis Švedijoje

30. Kai žurnalistai plunksną išmaino į ginklą

32. Įdomu

Kpt. Žydrūnas Alekna: Niekada negali

žinoti, kas šaus į galvą“

„TRIMITAS“ 2012 m. Nr. 5 (1283)

Lietuvos šaulių žurnalas

Leidžiamas nuo 1920 m. birželio mėn.

Atkurtas 1990 m. liepos mėn.

Šiuo metu leidžiamas kas du mėnesius

Leidėjas

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGA

www.sauliusajunga.lt

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

Plk. Antanas Plieskis,

LŠS vadas

Vytautas Pečiulis,

LŠS išėivijoje vado pavaduotojas

Jonas Andriuškevičius,

Kauno apskr. Vytauto Didžiojo

šaulių 2-osios rinktinės šaulys

Saulius Bytautas,

Telšių apskr. Žemaitijos šaulių

8-osios rinktinės kapelionas

prof. Arimantas Dumčius,

Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių

2-osios rinktinės šaulys

Jonas Godliauskas,

Alytaus apskr. karininko

Antano Juozapavičiaus šaulių

1-osios rinktinės šaulys

Pranas Trakinis,

Telšių apskr. Žemaitijos šaulių

8-osios rinktinės šaulys

Ats. plk. ltn. Kęstutis Vaitonis,

Panevėžio apskr. šaulių

5-osios rinktinės šaulys

Redaktorė

Lolita Sipavičienė

Korespondentas

Valdas Kilpys

Dizainerė-maketuotoja

Rūta Deksnė

Pirmame, antrame, ketvirtame viršeliuose – V. Kilpio nuotraukos

„Trimito“

redakcijos adresas:

Laisvės al. 34, 44240 Kaunas, Lietuva

Tel.: (8~37) 22 46 47,

(8~685) 6 53 01

El. p. redakcija@sauliusajunga.lt

Leidinio indeksas 5291

Atstovai užsienyje:

JAV

J. R. Butkus

Kanadoje

V. Pečiulis

Sąskaita prenumeratui

AB „Ūkio bankas“

Sąskaitos Nr. LT43 7011 7000 0170 0673

Redakcijos nuomonė

nebūtinai sutampa su autorių mintimis.

Rankraščiai negražinami ir nerenzuojami.

Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.

Spausdino

KOPA, dizaino ir leidybos UAB

Kampo g. 7, LT-50153, Kaunas

Tiražas 1090 egz.

© Trimitas, 2012

ISSN 1392-4753

ir šaules, kurie ištarė iškilmingo pasižadėjimo žodžius ir papildė LŠSI gretas.

Vėliau buvo aptartos artėjančio Dariaus ir Girėno skrydžio jubiliejaus numatomos gairės ir kiti su jubiliejumi susiję planai. Svečiai buvo supažindinti su Čikagoje šiemet įsteigta Dariaus ir Girėno tinklinio taure, kurios pagrindiniai steigėjai yra Čikagos šauliai: VDŠR, Baltijos ir Klaipėdos jūros šaulių kuopos. Norisi pasidžiaugti, kad šiais metais Beverly Shores, „Lituanicos“ parke, vykęs Dariaus ir Girėno pagerbimo renginys LR Vyriausybės yra įtrauktas į oficialių renginių, skirtų Dariaus ir Girėno skrydžio 80-mečiui, sąrašą. Tai itin didelis renginio organizatorių, šaulių, visų Čikagos ir Beverly Shores lietuvių pastangų įvertinimas ir pripažinimas.

LŠS vadai pl. A. Plieskis buvo supažindintas su Čikagos šaulių pastangomis ir noru Šiaulių oro uostui suteikti Atlanto nugalėtojo čikagiečio plk. ltn. Felikso Vaitkaus vardą. Šiuo klausimu VDŠR, Baltijos ir Klaipėdos jūros šaulių kuopos oficialiu raštu kreipėsi į LR KAM ministrę. Galbūt ir LŠS prisijungs prie šio gražaus patriotinio sumanymo.

Kokia ateitis laukia išeivijos šaulių, ar ši organizacija turi perspektyvų gyvuoti, kokie vėjai padvelks šioje organizacijoje ir šaulių kuopose, ar naujai išrinkta vadovybė sugebės pritraukti naujų narių, ar sugebės būti patraukli,

atsinaujinusi ir vieninga, ar ieškos naujų kelių ir sugebės būti reikalinga išeivijai, parodys laikas ir darbai. Viskas priklausys ir nuo pačių šaulių norų bei siekių. Vis dėlto galimybė išlikti yra, dar nėra išnaudotos visos galimybės išeivijoje, kaip ir glaudesnis bendradarbiavimas ir bendra veikla su LŠS.

Trumpa LŠS išeivijoje istorija

Nuo sovietų okupacijos į Vakarus pasitraukę šauliai bei patriotiškai nusiteikę laisvojo pasaulio lietuviai 1954 m. balandžio 27 d. Čikagoje, JAV, paskelbė atkuriantys Lietuvos šaulių sąjungą tremtyje (LŠST). Tokiu pavadinimu organizacija veikė JAV, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje, Vokietijos federaciniame Respublikoje ir Pietų Amerikos šalyse.

Prasidėjus Lietuvos atgimimui, 1989 m. birželio 1 d. Kaune vykusiame mitinge buvo oficialiai paskelbtas apie LŠS atkūrimą. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, LŠST pakeitė savo pavadinimą į Lietuvos šaulių sąjungą išeivijoje. Šiuo metu Lietuvoje yra apie 7,000 šaulių, išeivijoje – nuo 400 iki 500 narių (tikslų išeivijos šaulių skaičių sunku nusakyti).

„Draugas“

Ernestas Lukoševičius,
LŠSI centro valdybos narys

JULIUS RŪTENIS BUTKUS, LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS IŠEIVIJOJE VADAS

Gimiau 1936 m. Kaune. 1944 m. artėjant sovietų kariuomenei, mūsų šeima pasitraukė į Vokietiją, kur iki pasibaigiant karui gyvenome pabėgėlių stovyklose Hanau ir Kassel miestuose. Vokietijoje lankiau pradinę mokyklą ir tėvų buvau įrašytas į skautų gretas.

1950 m. mūsų šeima emigravo į JAV ir apsigyvenome Čikagos mieste. Čia pradėjau lankyti Šv. Jurgio katalikiškąją mokyklą, o vėliau Tilden techninę vidurinę gimnaziją. Čia įstojau į ką tik įsikūrusios Čikagos jūrų skautijos gretas. Po vidurinės mokyklos pradėjau studijuoti Iliojaus universitete kūno kultūros specialybę. 1957 m. buvau paimtas į Amerikos kariuomenės gretas, tris metus tarnavau priešlėktuvinių raketų dalinyje saugant Čikagos ir Gary miestus.

Grįžęs iš kariuomenės, toliau tęsiau lietuviškąją veiklą Jūrų skautų būryje. Buvau paskirtas Jūrų skautų Laivo vadu. Tuo metu kilo mintis pagarsinti lietuvių jūrų skautų vardą Amerikoje. Pasitarę su geru draugu, taip pat jūrų skautu Linu Jurčiu, nusprendėme atlikti neįtikėtiną kelionę buriniu šešių metrų ilgio laiveliu per didžiuosius ežerus – Michigan, Huron, Erie ir Ontario – iš Čikagos į Bostoną. Mūsų kelionė tuo metu atrodė kaip neįvykdoma svajonė. Kai apie tai užsiminiau savo tėčiui, prityrusiam jūrų skautui, jis tik peržegnojo mane ir nuleido galvą. Taigi, du jauni, neprityrę jūrų skautai, net nenujausdami kas jų laukia, pradėjome savo kelionę iš Čikagos buriniu, be jokios kabinos laiveliu – atviri lietui, vėjui, saulei, tačiau kupini ryžto bei vilties išgarsinti lietuviškų skautų vardą. Pakeliui aplankėme Jūrų skautų vienetus Detroite, Clevelande ir Toronte. Mūsų kelionė buvo aprašyta visuose tuometiniuose Čikagos ir jos apylinkių laikraščiuose.

Grįžęs į Čikagą, toliau tęsiau studijas Iliojaus universitete ir dirbau su Jūrų skautais. Buvau išrinktas Baltijos jūros tunto tuntininku.

1963 m. baigiau Pietų Iliojaus universitetą ir įgijau sociologijos-psichologijos bakalauro laipsnį. Pradėjau dirbti pagal specialybę Iliojaus Department of Human Services, kur dirbau iki išėjau į pensiją.

Dalyvavau dviejose protesto demonstracijose Vašingtone dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo.

1990 m. įkūriau Lietuvos vaikų sveikatos fondą, kuris veikia iki šiol, siekdamas padėti vaikų namams ir internatams Lietuvoje. Fondas tiesiogiai remia Panevėžiuko vaikų namus, kuriems iš surinktų lėšų perkame medų, vitaminus ir kitus reikalingus medikamentus. 1992-1993 m. rėmėme Kauno vaikų skautų grupę.

Į Lietuvos šaulių sąjungą išeivijoje įstojau 1991 m. ir priklausiau Vytauto Didžiojo šaulių rinktinei. Vėliau, prikalbintas Gen. T. Daukanto jūrų šaulių vado S. Astrausko, perėjau į jo vadovaujamą kuopą vado pavaduotoju. Susikūrus Baltijos jūrų šaulių kuopai, buvau pakviestas kuopos vado T. Laipšio ir visos kuopos tapti vado pavaduotoju, kad galėčiau savo patirtimi ir žiniomis pasidalyti su visais, kas domėjosi laivais. Vėliau buvau išrinktas kuopos vadu, ir šias pareigas einu šiuo metu.

Visas mano gyvenimas visada buvo ir bus skirtas palaikyti lietuvių, plėsti šaulišką veiklą, pritraukti į ją kuo daugiau jaunų lietuvių šeimų. Tai mes abu su žmona Regina ir mūsų vaikais – sūnumi Linu, dukromis Inga ir Gitana – nuolat bandome įgyvendinti.

VEIKLOS PROGRAMA

1. Pritraukti į šaulių organizaciją daugiau jaunimo ir naujų narių.

Daug jaunimo, kurie nepriklauso jokiai organizacijai, dažnai ieško, kur galėtų turiningai praleisti laiką, gilinti žinias jiems įdomioje srityje ar palaikyti lietuvių. Taigi, tokiems jaunuoliams galėtų padėti mūsų lietuviška šauliška organizacija.

2. Stiprinti ryšius su Lietuvos šaulių sąjunga, turinčia daug geros patirties pritraukiant jaunimą ir kito amžiaus žmones į organizaciją. Galima būtų planuoti JAV ir Lietuvos jaunimo keitimosi programas, kad jaunuoliai dalyvautų abiejose šalyse organizuojamose stovyklose ir renginiuose.

3. Koordinuoti ir stiprinti veiklą tarp JAV ir Kanadoje esančių kuopų.

Vienas iš pirmų žingsnių – šaulių tinklalapio įkūrimas, kuriame šauliai galėtų registruotis ir bendrauti. Taip pat vertėtų rengti savaitgalio stovyklas kuopų vadams – susitikti ir pasitarti rūpimais klausimais.

4. Informuoti šaulius išeivijoje apie Lietuvos šaulių veiklą ir jos perspektyvas, palaikyti glaudesnę ryšį su LŠS Centro valdyba Lietuvoje.

5. Derinti šaulių organizuojamus renginius Lietuvoje ir JAV.

Trys šaulių vadai ne kasdien fotografuojasi. Trečiasis iš kairės – M. Abarius, šeštasis – J. R. Butkus, antrasis iš dešinės – A. Plieskis

SUSIPAŽINKIME – NAUJI RINKTINIŲ VADAI

„Trimito“ skaitytojams pristato naujieji Klaipėdos ir Vilniaus apskričių šaulių rinktinių vadai.

Arvydas Daukantas

pėdos apskrities jūros šaulių 3-iosios rinktinės vadas.

Žmona Rūta dirba Valstybės sienos apsaugos tarnyboje, turiu dvi suaugusias dukras: Dovilę ir Agnutę.

Tomas Grabauskas

Vilniaus apskrities karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vadas

Gimiau 1981 m. sausio mėn. 12 d. Vilkaviškio rajone.

1999–aisiais baigiau Vilkaviškio Aušros vidurinę mokyklą.

2003 m. – Vilniaus pedagoginio universiteto Kūno kultūros mokytojo ir tinklinio trenerio bakalauro studijas.

2003–2003 m. Lietuvos karo akademijoje įgijau kuopos vado kvalifikaciją ir leitenanto laipsnį.

2003–2008 metais dirbau statybų sektoriuje Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Nuo 2009 sausio buvau Vilniaus AKM šaulių rinktinės vado pavaduotojas. Nuo 2012 m. spalio 30 d. – rinktinės vadas.

Nuo 2010 spalio – iki šiandien esu Krašto apsaugos savanorių pajėgų Didžiosios kovos apygardos 8 - osios rinktinės 801 CKB kuopos - Civilių ir karių bendradarbiavimo-karininkas. 2011 spalį -2012 gegužę dalyvavau misijoje Afganistano Go-

ro provincijos atkūrimo grupėje, 14 pamainoje, CKB grupės analizės karininko pareigose

Dalyvauju labdaros organizacijos „Maisto bankas“ savanoriškoje veikloje, esu masinių orientavimosi sporto varžybų „Vilniaus antradieniai ir ketvirtadieniai“ dalyvis.

Esu vedęs, žmona – Ieva, dukra Pija trejų metų.

Gintautas Drabulis

Klaipėdos apskrities jūros šaulių 3-iosios rinktinės vado pavaduotojas

Gimiau 1976 m. vasario 6 d. Klaipėdoje. Gimtajame mieste baigiau vidurinę mokyklą, o 1998-aisiais – Klaipėdos universiteto Pramoninės ir civilinės statybos studijų programą ir įgijau inžinieriaus-statybininko kvalifikaciją.

Tais pačiais metais pradėjau tarnauti karinėse Jūrų pajėgose ūkio tarnybos viršininku. 2005-aisiais, būdamas Logistikos tarnybos Infrastruktūros plėtros skyriaus vyriausiuoju specialistu, išėjau į atsargą, turėdamas kapitono leitenanto laipsnį.

Nuo 2006-ųjų dirbau pagal specialybę – darbų bei projektų vadovu, darbų saugos inžinieriumi – statybų sektoriuje.

Nuo 2012-ųjų liepos esu Klaipėdos apskrities šaulių rinktinės vado pavaduotojas.

Esu vedęs. Žmona Jūratė yra medicinos darbuotoja, sūnus Mindaugas ir dukra Vaiva – mokiniai.

Kuopos archyvo nuotr.

IŠREIŠKĖME PAGARBĄ

Prieš du metus Šilutės šaulių 8-oji kuopa, padedant Priekulės muziejaus darbuotojams, Parubežės miške, Švėkšnos seniūnijoje (Šilutės r.) atstatė partizanų bunkerį. Vyksmo pagrindinis organizatorius – Šilutės šaulių kuopos vadas Arūnas Liepinis, surinkęs daug informacijos apie čia veikusių partizanų būrius.

Savo pasakojimą pradėsiu nuo paprasto įvykio: pavėžiu seną žmogelį nuo Saugų iki Švėkšnos miestelio. Atstumas – 12 kilometrų, kelionė mašina užtruko gal 10 minučių, per kurias senolis prisiminė visą savo gyvenimą, o būtent tą laikotarpį, kai pasitraukė į mišką, kasė bunkerius, įstojo į Lietuvos laisvės armiją, Lietuvos partizanus, prisiminė ir būrius, veikusius šiuose miškuose, jų kovas, fotografą Stasį, kuris už vieną nuotrauką buvo ištremtas į Sibiro platybes 25 metams. Laikas toks buvo: arba tu už Lietuvą, arba – priešas. Senolis pasakojo ir pasakojo įvairias istorijas, lyg tai būtų nutikę vakar: va partizanai nugvelbė iš enkavedistų sunkvežimį su produktais, štai kova dėl Veviržėnų kaimo, ana ten užpuolė, ten slėpėsi, čia žuvo... Privažiavus pusiaukele, kur buvusi Mažosios ir Didžiosios Lietuvos siena, Parubežio miškas, senolis staiga persižegnojo ir nubraukė ašaras.

Sumišau: norėdamas kiek padėti senoliui, papasakojau apie tai, kad mūsų, Šilutės šaulių, kuopa atstatė čia, miške, buvusį partizanų bunkerį... Senolis kiek patylėjęs pradėjo plūsti ir barti mane: atstatyti atstatėte, o kur pagarba, pagerbimas, kur kariuomenė, kur visa kita, kur paminklas... Pavažiavome dar kelis kilometrus tylėdami, aš kiek suglumęs, o senolis tyliai kažką kalbėjo ir mojavu ranka, bet nieko nesupratau.

Vieną dieną man paskambino iš Dragūnų bataliono Gražina Lukauskienė, paklausė gal ką nors žinome apie partizanų bunkerį šiose apylinkėse. Pasakiau, kad mūsų kuopa jį atstatė, prižiūri ir tvarko. Pasirodo, prie bunkerio nori apsilankyti Dragūnų bataliono kariai su vadais. Pažadėjau, kad priimsime ir papasakosime apie čia vei-

kusius partizanų būrius, o taip pat pakviesime ir Priekulės muziejaus darbuotojus, kurie prisidėjo prie bunkerio atstatymo, bei to meto liudininkes-ryšininkes, parodžiusias, kurioje vietoje buvo bunkeris.

Apsilankėme prie bunkerio su jaunaisiais šauliais. Pasiteiravau, ko jiems šioje vietoje stinga? Tai tapo testu su begale atsakymų. Vienas vaikinai važiuojant namo tarė: „Reiktų pastatyti paminklą, nes dabar bunkeris – tarsi bulvių rūšys viduryje miško“.

Radom lauko akmenį, užsakėme užrašą „Laisvės gynėjams Lietuvos partizanams. 1944-1953“. Toliau liko tik techniniai dalykai. Šeštadienį išsiruošėme į talką. Atsivežėme pjūklus, kirvius šluotas, grėblius. Storas nuvirtęs beržas tapo suoliukais, pušis – dideliu stalu, įrengėm laužavietę.

Kad paminklinį akmenį įvežtume traktoriumi į tankaus miško vidurį, teko palaužyti galvas. Kalnuota vietovė nenorėjo lengvai mūsų išsileisti. Visą pusdienį sugaišome, kol nužymėjome kelią iki vietos. Pagaliau atsidusome: darbas baigtas. Beliko vienintelis – susitarti su lietumi, kad renginio metu nelytų.

Rinkdamas informaciją apie partizanus, sužinojau, kad šalia bunkerio, vos už kilometro, yra partizanų aukų vieta, žvyruobė, kurioje buvo sumetami ir užverčiami žeme partizanų kūnai arba paliekami laukiniams gyvūnams sudras-kyti. Netrukus ten išsiruošėme. Išvydome didelį ažuolinių kryžių ir paminklą nežinomiems Lietuvos partizanams. Šilutės šaulių kuopos šaulys Julius Medingis, 82 metų senolis, visiems papasakojo, kaip, tik paskelbus nepriklausomybę, šauliai pastatė čia kryžių ir kelis paminklus. Po miškelių pasi-vaikščiojė, radome dar kelias vietas su paminklais, kuriuos giminaičiai pastatė savo vaikams, tėvams, senoliams, kurie tuo metu stėjo ginti ir žuvo už Tėvynę.

Su Gražina Lukauskiene susisiekiu darsyk ir papasakojau apie šią vietą. Nutarėme įtraukti į programą.

Spalio 10 -ąją į mišką prie bunkerio suvažiavo apie 120

žmonių, kurie sustojo į vieną bendrą rikiuotę ir sugiedojo Lietuvos himną. Aktyvus šaulių rėmėjas Mindaugas Nuogaitis, pritariant armonikai, gaudžiai užtraukė „Oi neverk, motušėle“. Visi senoliai su ašaromis akyse pritarė.

Savo prisiminimus pasakojo buvusios ryšininkės J. Klumbytė-Šikšnienė ir Sesės slapyvardžiu pasivadinusio močiutė. Abi moterys anuomet prie šio bunkerio atnešdavo žinių ir taip padėdavo išvengti partizanams nelygių jėgų susirėmimų su NKVD daliniais. Močiutės pasakojo, kaip paslapčiomis, kad neužtrauktų šeimoms nemalonės, užkasdavo gyvūnų išdraskytus kūnus, o laidojimo vietas žymėjo kauburėliu ar akmeniu. Viena moteris prisiminė partizanų prašymą pastatyti jiems žuvus kryžių. Kad rastų ramybę su Dievo palaima. Tad, atėjus laisvei, su šauliais ir tremtiniais pastatė kelis paminklus ir didelį ažuolinį kryžių vyrų pasiaukojimui atminti. Močiutė sakė neprisimenanti, kas jai padėjo, bet išreiškė norą dar kartą susitikti su bendraminčiais. Matyt, likimas suvedė, kad Šilutės šaulys Ju-

lius Medingis už kalbančiosios stovėjo. Graudi ir tuo pačiu žavinga akimirka, kai du senoliai po keliasdešimties metų susitiko čia ir apsikabino kaip brolis su sese...

Priekulės muziejaus direktorė Sabina Vinciūnienė džiaugėsi, kad nuo šiol ir Klaipėdos krašte šaulių dėka atsirado partizanų bunkeris ir atminimo paminklas kovotojams už laisvę. Butigeidžio Dragūnų bataliono vadas pulkininkas leitenantas Algirdas Mackonis papasakojo apie partizanų taktiką, kovojant ir ginantis, paaiškino, kaip buvo formuojamos apygardos, rinktinės ir būriai. Pasirodo, šiuose kraštuose buvo suformuota Kęstučio apygarda, kurioje buvo įkurta Butigeidžio rinktinė, veikė Geležinio vilko ir dideli Rambyno pilies būriai.

Uždegėme žvakutes, padėjome vainikus bei pasižadėjome čia lankytis nuolat.

Donatas Jaunius,

Šilutės šaulių 8-osios kuopos vadas

Šilalės rajone žuvusiems partizanams pastatyta daugiau nei 70 paminklų, prie mokyklų, kur mokėsi būsimi kovotojai, pritvirtintos memorialinės lentos. Pušyne, evangelikų kapinių pakraštyje, kur užkasdavo nužudytų partizanų kūnus, yra partizanų kapinės. Jose perlaidoti septynių partizanų palaikai, pastatytas vardinis paminklas. Iš viso Šilalės rajono teritorijoje kovojo ir žuvo apie 400 partizanų. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Šilalės filialo taryba ieško jų žūties vietų, stengiasi įamžinti žuvusiųjų atmintį, stato paminklus, kad niekas nebūtų pamirštas, kad rajono istorijoje neliktų tuščių lapų.

Rugsėjo 15-osios rytą mes, jaunieji šauliai, ir kiti žygio „Kęstučio apygardos partizanų takais“ dalyviai rinkomės Bijotuose, Dionizo Poškos muziejuje. Iš čia prasidėjo žygis. Susėdę į savas transporto priemones ir sudarę ilgiau-

sią autobusų bei lengvųjų automobilių vartinę, riedėjome į Girdiškes, kur buvo aukojamos šv. Mišios už žuvusius partizanus. Po jų prasidėjo kelionė: patraukėme į Vytogalą, kur prie paminklo partizanams pagerbėme kovotojus už laisvę. Čia mus sužavėjo moterų atliekama daina ir garbaus amžiaus partizano prisiminimai.

Šiek tiek išalkę, bet budrumo nepraradę, judėjome toliau ir Upynoje, prie kito paminklo partizanams, atidavėme pagarbą žuvusiems. Pasukome Šilalės link. Čia, Šilalės pušyno partizanų kapinėse, buvo pašventintas paminklas laisvės kovotojams, o vėliau partizanų atminimas pagerbtas Šilalės civilinėse kapinėse. Žygį užbaigėme Šilalės kultūros centre.

Viktorija Gedgaudaitė,

Pajūrio 10 kuopos jaunoji šaulė

ISTORIJA PRIMENA IR MOKO

Norime pasidalyti tuo, ką mes, Zarasų jaunieji šauliai, sužinojome.

Miesto viešojoje bibliotekoje vyko parodos „Išsaugota tiesa“ pristatymas. 12-oje stendų buvo pateikta unikali partizanų veiklą ir gyvenimą atspindinti medžiaga, surinkta Lietuvos muziejuose. Parodos sumanytojas – fotografas Klaudijus Driskius sakė, kad mintis imtis tokios iniciatyvos pastūmėjo faktas, jog parodoje eksponuojamą medžiagą ir Zarasų kraštą sieja ypatingas ryšys, mat veiksmas vyksta Zarasų apylinkėse.

Kuopos archyvo nuotr.

VŠĮ „Tautos paveldo tyrimai“ sukurta kilnojamoji paroda „Išsaugota tiesa“ (1944–1958 m Lietuvos partizanų Vytauto apygardos „Lokio“ rinktinės dokumentai ir fotografijos) pristato Lietuvos žmonėms unikalią atvejį visoje valstybėje – pokario ginkluoto pasipriešinimo dalyvio Andriaus Dručkaus labai sudėtingomis sąlygomis išsaugotus ir mūsų dienas pasiekusius Vytauto apygardos „Lokio“ rinktinės archyvą: įsakymus, partizanų spaudą, laiškus, dienoraščius, fotografijas. Taip pat parodoje pateikta „Lokio“ rinktinės partizanų, ryšininkų, rėmėjų, tardymo apklausų protokolų, sekimo, trėmimo bylų medžiaga, fotografijos.

Parodoje atidaryme dalyvavo Lokio rinktinės partizanas, ryšininkas Andrius Dručkus, padėjęs partizanams gauti ginklų ir šaudmenų, parūpindavęs popieriaus ir priemonių spaudai. Jam ir buvo patikėta išsaugoti ateities kartoms brangiausią turtą – dokumentus, fotografijas, laiškus, asmeninius daiktus ir trispalvę. Mes likome patenkinti, kad bent mintimis prisilietėme prie Lietuvos istorijos.

Irma Vainikevičiūtė,

Zarasų 7 kuopos „Vytis“ jaunoji šaulė

Bent mintimis prisilietėme prie Lietuvos istorijos

VARĖNOS ŠAULIŲ DOVANA PARTIZANAMS

Lietingą rugsėjo 23-iosios sekmadienį gražūs, uniformuoti Alytaus apskr. karininko Antano Juozapavičiaus šaulių rinktinės šauliai išvažiavo į Nedzingę paminėti to krašto partizanų – dalyvauti paminklo, pastatyto Varėnos kuopos šaulių iniciatyva ir įgėjomis, šventinimo ceremonijoje. Pasimeldę už žuvusius laisvės kovotojus, padėjome gėlių prie Nedzingės apylinkių partizanams atminti skirto paminklo ir susimąstėme: kiek daug mums suteikė kadaise kritę partizanai: be jų aukos, ko gero, šiandien mūsų čia nebūtų, jų kova ir pasiryžimas atnešė ilgai lauktą laisvę... O tada važiuojome toliau, prie kito mums taip pat labai svarbaus paminklo, kurį pastatė mūsų rinktinės Varėnos kuopos šauliai. Tokia graži idėja ir iniciatyva leidžia didžiulis rinktinės šauliais – juk tai jų rankomis statytas atminimo žymuo, šlovinantis tikrąsias vertybes. Nedzingės Švč. Trejybės bažnyčios kunigas palaimino naująjį paminklą. Vėliau visi kartu sugiedojome kiekvienam lietuviui brangų mūsų valstybės himną, išklausėme prisiminimų bei

pasakojimų apie Nedzingės krašto partizanus. Susirinkusiųjų akyse mačiau didžiausią pagarbą ir meilę – juk tai mūsų krašto istorija, mūsų bendri vargai, džiaugsmas ir mūsų bendra laisvė. Po gražių kalbų, padėjome gėlių, uždegėme žvakutes ir atidavėme pagarbą. Vėliau svečiai buvo kviečiami pasižiūrėti netoliese esančio partizanų bunkerio. Nors lijo, buvo šalta, patraukėme pasižiūrėti, kur ir kaip kadaise gyveno mūsų kovotojai. Supratome, kad partizanams buvo visai nesvarbu, ar lijo, ar švietė saulė, ar pūtė žvarbus vėjas, jie, negailėdami jėgų, sveikatos, savosios gyvybės, kovojo vardan svarbiausio gyvenime dalyko – Tėvynės laisvės.

Brigita Vinikaitytė,

Alytaus apskr. karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės jaunujų šaulių vado pavaduotoja

Rinktinės archyvo nuotr.

KAIP POLITIKAS, MENININKAS IR ŠAULYS PILIETŲ GELBĖJO, ARBA TĖVYNĖ MYLINČIŲ ŽMONIŲ SAMBŪRIS „TRAKINIŲ PARTIZANAI“

Kryptis ir vieta bei aiškios nuorodos

Kad taptum tėvynę mylinčių žmonių sambūrio dalyviu, pirmiausiai turi gauti pakvietimą jame dalyvauti, arba pats būti sambūrio būrėjas. Nes kaip kitaip sužinoti, kad tokie žmonės buriasi? Perskaitęs kvietimą ir *postscriptinę* nuorodą – įsakmų reikalavimą neturėti sribiškių įsitikinimų ir sovietinių manierų (o gal atvirkščiai: sribiškių manierų bei sovietinių įsitikinimų? – esmės nekeičia), privalai pamąstyti, ar tikrai tokia ar toks esi. Jei abejonių neiškyla, tada – pirmyn. Gražuolių Anykščių kryptimi link Kurklių, o nuo jų – į pietryčius, į už 8 kilometrų pasislėpusį Trakinių kaimą. Tik iš pirmo žvilgsnio atrodo šiek tiek klaidoka. Dėl to kalti, žinoma, plokščiose dėžėse tūnantys balsai vedliai, kurių vedimu, ne savo nuovoka, šiandien vis dažniau pasikliaujame. Ko gero, turėdami tai galvoje, susibūrimo rengėjai ryškus krypties nuorodas išdėlioja nuo pat A6 automagistralės. Paglosto, kai pasijunti esąs laukiamas.

Pasiekti vietą, t.y. ten, kur pirmąkart važiuojančiųjų atidžiai sekamos nuorodos baigiasi, – dar ne pabaiga ir ne pasiektas tikslas. Jis – Trakinių kaimas – yra visai čia pat, bet iki jo – gamtos sukurta užkarda, be žodžių įsakanti: į

šią vietą ateiti turi švarus. Sakau tiesiogine, ne perkeltine prasme (apie dvasinį švarumą jau užsiminta anksčiau, kvietime). Mat pasiekti Trakinių kaimo Kalvaičių sodybą, kurios teritorijoje renkasi patriotiškai nusiteikusi jaunuomenė, bet ne vien ji, gali tik perbridęs sraunios, verdančios Virintos, Šventosios intako, šaltus vandenius.

Neslėpsiu, jeigu pasišniukštinėji iš anksto prieš kelionę į Trakinius, gali sužinoti, kad botai praverstų, bet jeigu per daug nesmalsauji, organizatoriai šypso sau į ūsą, net telefonu kalbėdamą jauti, ir partizaniškai tyli, suprask: visko vis tiek neišklausi, tad geriau nesistenk. Spėju, kad į Trakinius galima atvykti paprastai, „civilizuotai“, t. y. keliu, be vandens užtvarų. Tačiau pripažįstu, kad buvo verta pasikliauti nuorodomis link upelio be tiltelio, o ne ieškoti „sauso“ kelio. Vien dėl pirmojo paveikslo vos atvykus: anoje Virintos pusėje trys partizanai, tokie ramūs, atsipalaidavę, ko gero, tvirtai žinantys, kad šiuo metu nė mažiausios grėsmės apylinkėse nėra, ramiai sau skalavo katileukus ir šaukštus, vadinasi, ką tik papusryčiavo, ir tyliai šnekučiuodamiesi stebėjo kitą upelės krantą. O čia buvo triukšminga: vieni, apdairesnieji, persiavinėjo botus, kiti, tiksliau kitos, cypavo, vos įkišusios koją į šaltą vandenį,

užmynusios ant dar nenugludinto ar jau dumbly apnešto slidaus akmens ir taip pagąsdindamos kitus.

Tokia tad buvo įžanga į patį vyksmą.

Ne tik mylėti, bet ir susiburti draugėn

Susiburti ir pabendrauti, atsiminti ir nepamiršti, kiek kainuoja laisvė – toks paties vyksmo tikslas. Apie tėvynę mylinčio jaunimo sąskrydį „Trakinių partizanai“, ko gero, ne vienas, visuomenės reikalams neabejingas ir pilietiškai nusiteikęs žmogus yra girdėjęs. Juk renginys jau tapo tradiciniu – organizuojamas septinti metai iš eilės. Tiesa, jame didelės gausos žmonių kaip mugėje ar koncerte nepamatysi, bet to ir nesiekiamo: čia – visai kitas formatas. Beje, nestingantis teatrališkumo, kaip išvydome vėliau.

„Trakinių partizanų“ idėjos tėvas ir sumanytojas – istorikas, šiandien jau doktorantas Norbertas Černiauskas, Utenos apskrities šaulių rinktinės šaulys, kūrybinga ir artistiško nestokojanti asmenybė.

Viešumai atverstame savo dienoraštyje jis prisipažįsta, kad jaunimo sąskrydžio vieta – Trakinių kaimas pasirinkta pirmiausia todėl, kad yra susijusi su juo pačiu: Norbertas čia, senelio sodyboje, gyveno su tėvais nuo devynerių metų, kol baigė Anykščių gimnaziją (tik nujauti gali tokiame prisipažinime paslėptą nemenką dozę ironijos). Antroji priežastis, kodėl tėvynę mylintiems jaunuoliams susitikti pirmąjį rugsėjo savaitgalį Norbertas pasiūlė būtent šią vietą yra ta, kad čia susikerta visos keturios Aukštaitijoje veikusios partizanų apygardos: Didžiosios kovos, Algimanto, Vyčio ir Vytauto. Ir pati vieta, Trakinių kaimas, stipriai „įkrautas“ giliu tarpukariniu patriotiškumu: čia gimė, gyveno, veikė savo krašto labai 1918 ir 1949 metų vasario 16-osios deklaracijų autoriai ir signatarai Steponas Kairys ir Juozas Šibaila, o Martynas Kukta savo spaustuvėje atspausdino partizanų vadų pasirašytą Nepriklausomybės Aktą, praėjus trims dienoms po jo pasirašymo.

Vaikystės sentimentai, senelio pasakojimai, istoriko žinios bei domėjimasis tarpukario laisvės kovomis sėkmingai susidėliojo bei davė rezultatą. Link jo pastūmėjo ir pasibaisėjimas, kad „...praėjus beveik dvidešimčiai metų po Kovo 11-osios, visi, kurie išgyveno anuometinius įvykius ir ėmė traukti sąmonės gelmėse tūnojusius prisi-

minimus, pavirto marginaliais. Net suabejota, ar galima jais apskritai tikėti“. Tačiau apie tai kiek vėliau.

Trakinių kaimas – dalelė tipinės, t.y. tragiškos pokario istorijos

Apie „Aro“ būrio partizanus, apsistočiusius Trakinių miške tą 1945-ųjų birželį, sovietų saugumiečiai sužinojo iš draugiškai jiems nusiteikusių to paties kaimo valstiečio, gyvenančio pamiškėje. Sako, kad nelemtąjį birželio 27-osios rytą ir partizanai žinojo apie rengiamą išpuolį, tačiau vietinių sribų gal pernelyg nesibaimino, o reguliariosios kariuomenės puolimo nesitikėjo. Tačiau tą rytą palei Kauno – Zarasų plentą, paties kaimo gamtos uždangose išsidėstė daug rusų kareivių ir jų vedliai – vietiniai „liaudies gynėjai“. Netikėtai užklupti besitraukiantys miško broliai pateko į kryžminę ugnį. Tą rytą automatų ir kulkosvaidžių kulkos išguldė trisdešimt tris (kitur minimi 32) Lietuvos kariuomenės puskarininkio Alfonso Bagdono-Aro vadovaujamo būrio laisvės gynėjus, jauniausiajam buvo vos aštuoniolika.

Žuvusiųjų kūnai nuvežti į Kurklius ir numesti miestelio aikštėje, vėliau, naktį, paslapčia užkasti už miestelio, bendroje duobėje. Rudenį, vėl prasidėjus trėmimams, iš 48 kiemus turinčio ištuštėjusio kaimo į Sibirą mirčiai išsiųsta dar 14 trakiniečių.

Žuvusiųjų atminimui 2006 m. kaime pastatytas kryžius (autorius – Bronius Tvarkūnas)

Tiek istorijos, kuri kasmet prisimenama/priminama šaulių studentų korporacijos „Saja“ organizuojamame sąskrydyje.

Atmintį galima žadinti šokiais, dainomis ir šūviais

Į „Trakinių partizanus“ vertėtų pakviesti visus tuos, kurie aimanuoja, kad mūsų jaunimas yra itin nepatriotiškas. Savaitgalį, kai žemė nuo lietaus buvo sočiai įmirkusi, į dviejų dienų sąskrydį susirinko visai nemažas jaunimo būrys. Pirmoji renginio diena, beje, ir skirta būtent jiems, mat tada rengiamos partizanų apygardų taurės mažojo futbolo varžybos, rungtyniaujama partizaniškame orientaciniame žy-

Kai sąmoningoji tautos dalis diskutavo apie *homo sovieticus*, „sribeliai“ ir „sovietų kariai“ rengėsi puolimui

gyje, mokomasi išgyventi gamtoje ekstremaliomis sąlygomis, dalyvaujama kūrybinėse dirbtuvėse, o vakare, žinoma, vyksta tai, kas įdomiausi: diskusijos, koncertai, traukiamos partizanų dainos, rengiami šokiai. „Iki paryčių“, – kaip prisipažino viena dalyvė, „...nes buvome sušlapę iki siūlo galo, tad nusprendėme geriau šokti, nei šalti ir drebėti“, – nė trupučio nepasitenkinimo kitą dieną nerodė besišypsanti mergina. O ko raukytis? „Gyvename laisvoje Lietuvoje, tad kodėl nesidžiaugti?“, – teigė ir organizatoriai.

Čia, Trakiniuose, reikšti kokį nors nepasitenkinimą, ko gero, neleidžia pati vieta: vos išėjus į laukymę, kur kasmet vyksta sąjungų organizuojami sąskrydžiai, tave pasitinka paminklinis kryžius, pastatytas atmenant tuos, kurie nenorėjo tapti pavergtais ir šioje vietoje žuvo laisvi, bei keli kuklūs kapeliai žuvusiesiems. Pati laukymė, supanti sodybą, irgi nepaprasta. Joje, pasak sodybos savininkės M. Kalvaitienės, tvyro laisvės aura, kurią jaučianti sodybos šeimininkė laukymėje specialiai nedaro takelių: tegu kiekvienas svečias vaikšto laisvas, ne pagal nurodymus, o paties pasirinkta kryptimi. Savas nuorodas reiškia ir ritualiniai akmenys bei tai, kas nematoma, tačiau juntama.

Tiesa, kita laukymės pusė, atvykusiuosius antrąją renginio dieną, nuteikia kiek kitaip: ant grubios, iš netašytų lentų sukaltos kaimiškos tvoros, atitveriančios nemenkų kopūstų galvų lysvę, džiūsta kareiviškos milinės, maskuojamųjų spalvų striukės, o prie palapinių stovi, šnekasi, apžiūrinėja ginklus kariškai ar beveik kariškai vilkinčių vyrų ir vienos moters „komanda“: vieni – apgailėtinais apšlūsę, „pasipuošę“ raudonais antpečiais ir raudonžvaigždėmis pilotėmis, antrieji – tarsi nulietomis uniformomis, tretieji vilki drabužius bent su viena nuoroda į militariz-

mą: karišku diržu, auliniais batais ar chaki spalvos galifė kelnėmis. Kai ausį pasiekia sodrūs rusiški keiksmažodžiai, pasipiktinu ne juokais – negi ir šiame renginyje teks klausytis stiklinakiams jaunuoliams būdingos leksikos? Netgi apie „žiaurų pamokymą“ pradedu galvoti. Tačiau, turiu prisipažinti, po kelių minučių suprantu apgaulę: karo rekonstrukcijos klubo „Grenadierius“ vyrai, pasirodo, jau kartojosi savo vaidmenis.

Jų suvaidinta partizanų ir rusų kareivių, lydimų išdavikų, kova, patikėkite, buvo tikrai įspūdinga. Ne vien dėl to, kad labai garsi: aidint rusiškoms komandoms, tratant šūviams, kalenant kulkosvaidžiams ir visu ūgiu ant žemės krentant gražiomis uniformomis vilkintiems vyrams. Net žodis „įspūdinga“ šiuo atveju nelabai tinka. Viena garbaus amžiau moteris, prasidėjus teatralizuotam veiksmui, iš susijaudinimo tiesiog suklypo. Prislėgė sunkių prisiminimų našta? Prisipažinsiu, kai nukautuosius, nuautus partizanus, stribeliai tįsė per samanas, visai nesinorėjo pritarti kikenimui, sklidusiam kažkur iš už nugaros. Nesakau, kad ir mane užgulė prisiminimai. Tokių neturiu, nebent tik antrinius. Tačiau vykusį spektaklį vien vaidinimu vertinti negaliu. Šiaip ar taip, esu įsitikinusi, kad jį verta rodyti ir verta žiūrėti visiems, kurie apie kovas išmano tik iš hollywoodinių filmų. Lygiai taip pat Trakiniuose verta nusileisti į šaulių Mindaugo Nefo, Norberto Černiausko ir Tomo Šyvoko 2010 metais atstatytą partizanų bunkerį: pajusti šaltos žemės kvapą ir išvysti aklina tamsą.

Tautos skaudžioji istorija kalba, primena, pasakoja, tačiau ne vien tik mūsų, atėjusiųjų po istorinių įvykių, akims ir ausims...

Antrąją renginio dieną vykusia diskusija „Kodėl dar gyvas homo sovieticus?“ (dalyvavo: Seimo narys dr. Arvydas Anušauskas, Europos parlamentarė Radvilė Mor-

kūnaitė- Mikulėnienė, dienraščio „Lietuvos rytas“ apžvalgininkas Vytautas Bruveris, sąjūdielis ir visuomenininkas Vidmantas Staniulis) bandyta pažvelgti į apnašas, kurios per penkias dešimtis melo metų ne tik nusėdo ant mūsų minčių, žodžių ir veiksmų, bet ir pasėjo, plačiai paskleidė sunkiai išraunamą užkratą. Smagu, kad tokie jaunų, patriotiškai nusiteikusių žmonių organizuojami renginiai padeda anas apnašas palengva gremžti. Gaila, kad „infekuotieji“ ne tik neatvyksta, bet netgi nebandomi kviesti į renginį. Kad ir kokių nors itin saldžiu, viliojančiu riestainiu. Manau, kad būtų itin verta.

Atsakymas į klausimą

Prisipažinsiu, kad renginio idėjinio vado teiginys, jog žmonės, kurie dar prisimena ir kalba apie anuomet išgyventus įvykius, šiandien įvardijami marginaliais, sutrikdė. Todėl paprašiau Norberto Černiausko apie tai pasidalyti mintimis plačiau:

„Apie konkretybes. Organizuojant kažkurių metų „Partizanus“ atsitiktinai susitikau su buvusio Trakinių partizano sūnumi, kuris išdėjo, kad jo tėvas, net gulėdamas mirties patale, nenorėjo pasakoti sūnui apie tuometinius įvykius, nes bijojo pakenkti vaikams, anūkams... Kodėl? Nes anot jo, visa sovietinė sistema ir jos represinių sraigtelių dalyviai (lietuviai) po 1990 m. niekur nedingo. Patyliukais įsidarbino įvairiose įstaigose ir sau dirba. Galbūt nieko blogo nesiekdami, bet iš esmės prisitaikę lygiai taip pat kaip sovietmečiu. Kitaip tariant, jiems tas pats, kur gyventi. Panašų nekalbumo jausmą teko patirti ne kartą – vis kažko bijoma: pensijos atėmimo, Sibiro ar buvusio stribo keršto“

Apie abstraktybes. Tiek per 20 metų, tiek vėlyvuosiu sovietmečiu partizanų karo istorija buvo smarkiai, greičiausiai specialiai, suniveliuota tokiais posakiais, „visiems buvo sunkūs laikai“, „visko buvo, reikia visiems atleisti, nebesidairyti atgal“, „ateidavo vieni dieną, kiti naktį“, „veltui laistytas kraujas, geriau ir tada reikėjo dirbti Lietuvai“, „nuo kovotojų ir disidentų niekas nepriklausė – jie kaip

kokie atskalūnai šokinėjo, o Sovietų Sąjunga vis tiek subyrėjo dėl ekonominių priežasčių“ ir t. t.

Dėl šių, vos ne visuotinai pasklidusių mitų kovotojai ir disidentai bijo kalbėti, nes tuoj pat apšaukiami radikalais, marginaliais ar keistuoliais, kadangi jų drąsa ir teisybės jausmas yra marginalūs bendrame prisitaikymo, nesikalbėjimo, o dažnai ir nebemąstymo kontekste. Tuo tarpu kai kurie, niekuo nerizikavę, iš esmės prisitaikėliai – tiek tada, o vėliau ir po Kovo-11-osios – skelbiasi tikraisiais laisvės ir nepriklausomybės nešėjais, nors apie laisvę ir nepriklausomybę pagalvojo, geriausiu atveju, tik 1988-aisiais. Pažiūrėkime į Antaną Terlecką. Visuomet kovojęs ir neatsižadėjęs Lietuvos, po 1990-ųjų buvo nustumtas į gatvę vien dėl to, kad valstybė tikruosius kovotojus užmiršo, vietoje jų pasirinkdama naujas „žvaigždes“, t.y. persikrikštijusių nomenklatūrą. Šiandien kai kurie „nusipelnusieji“ kovoja dėl savo rentų, drįsta jų apkarpymą lyginti su Sibiro tremtims ir nuolat prisimena, kaip studentaudami pagadino orą neleistinoje vietoje: suprask, taip kovojo už Lietuvą! O kur dar kokia nors žinia iš olimpinų žaidynių, kad Lietuva jau 40 metų neiškovojo medalio bokse (valio, iškovojo 2012!). Kokia Lietuva, prieš kokius 40 metų? Ir pabandyk tada patikėti, kad Terleckas su Sasnausku kovojo už kažkokią kitą Lietuvą, kai kiti jos atstovai pelnė jai medalius? Argi tie terleckai ir sasnauskai – ne kvailiai?

Dar blogiau, kai visokie biznieriai ir *elitai*, nepasisekus verslui ar atėjus ekonominei krizei bei mokesčių padidinimui, skelbiasi, kad tokia politika prilygsta sovietiniam nacionalizavimui ar net deportacijoms, o patvoriniai priilygina dabartinės žmogaus teises Lietuvoje su sovietinių laikų teisėmis. Ką reiškia šie svaichiojimai? Ogi tai, kad totalitarizmo nusikaltimai lyginami su dabartinėmis negandėlėmis, o kitaip tariant, menkinami anomis sąlygomis gyvenę žmonės. Ir tu, buvęs partizanas, tremtinys ar disidentas, pabandyk išaiškinti, kaip iš tikrųjų buvo nepakeliama! Juk dabar irgi blogai, dabar juk reikia gyventi, tad ko, seniai, kišatės! Taip ir tampa senųjų pasakojimai marginalizuotomis istorijomis...

„Ant karštųjų“ išsakytos mintys negali palikti abejingų.

Atsakymas gautas, bet kirba kitas: ar todėl „Trakinių partizanuose“ bandoma atsiriboti nuo tų, kurie vis dar turi „stribiškų manierų bei sovietinių įsitikinimų“, ar dėl to turintieji tokių įsitikinimų negali jų nusipurtyti, kad tiltukus per nesuskalbėjimo griovį vis nuneša sraunūs vandenai?

Tačiau apie tai bus galima pakalbėti, kai Trakiniuose vėl suplevėsuos partizanų vėliava. Kitą rudenį.

Lolita Sipavičienė

Pokario partizanai, šiuo laikais savanoriai ir jaunieji šauliai Trakiniuose yra saviškiai

Autorės nuotraukos

Kuopos archyvo nuotraukos

RUDENINĖS ŠAULIŲ PRATYBOS GERVIŠKIŲ MIŠKE

Rugsėjo pabaigos pavakare Gerviškių kaimo (Šalčininkų r.) pakraštyje rinkosi šauliškas jaunimas iš Vilniaus, Šalčininkų, Baltosios Vokės, Juodšilių, Jašiūnų, Paberžės... Jų negąsdino nei besiartinanti tamsa, nei tik ką praūžęs smarkus lietus – visi entuziastingai laukė savaitgalio pratybų čia pat, už kelių kilometrų esančiame miške.

Kadangi susirinkusieji buvo skirtingo amžiaus ir „pagėjumo“, visus teko suskirstyti į kelias grupes. Stipriausieji ir labiausiai patyrusieji, nieko nelaukdami, susirinko būtiniausias daiktus ir patraukė į naktinį žygį. Dviem būriams teko visą naktį praleisti miške įsikūrus laikinas stovyklavietes, žvalgant prieš būrį, ir atlaikyti diversinės grupuotės puolimus bei pasalas. Beje, būtent „diversantai“ abiem būriams padarė nemenkų nuostolių: buvo užpulti ir patruliai, ir stovyklavietės, ne vienas paimtas į nelaisvę. O kad šiame pratybų etape viskas vyktų sklandžiai ir pagal planą, veiksmus akylai stebėjo Vilniaus „Geležinio vilko“ kuopos vado pavaduotojo Andriaus Šmailio akis.

Jaunesnieji tuo tarpu įsirenginėjo būstus, laužavietes ir nekantriai laukė rytojaus, mat kaip tik tada ir jiems turėjo prasidėti rimtesni užsiėmimai.

Ankstyvas šeštadienio rytas, kaip ir įprasta, prasidėjo mankšta, pakėlusia nuotaiką ir privertusia pramerkti užmiegotas akis. Tuomet iš miško grįžo visą naktį „kariavę“ šauliai. Tiksliau, buvo parlydėti diversinės grupės, kuri, kaip jau minėta, didžiąją dalį paėmė savo žinion.

Pasistiprinę, šiek tiek sušilę (naktį buvusieji miške laužų kurti negalėjo), vyresnieji gavo naujas užduotis: pagal duotas koordinatas įkurti miške patrulio bazę, su visais reikiama elementais, per tam tikrą laiką išžvalgyti „priešo“ teritoriją, aptikti jo būstinę bei surinkti apie jį kuo daugiau informacijos.

Tuo metu mažiau patyrusiesiems prasidėjo rikiuotės užsiėmimai, vėliau mokytasi maskavimosi gudrybių, nebylių valdymo signalų ir žuvusio kario apieškos. Čia savo žiniomis su jaunimu dalinosi Šalčininkų kuopos vadas Eimantas Tamulynas, vyr. leitenantas Vytautas Garšva ir Baltosios Vokės šaulių būrelio vadovas Eduardas Veder. Jaunieji šauliai ir kandidatai jais tapti aktyviai įsitraukė į veiklą. Ypač susidomėję buvo pirmą kartą tokio pobūdžio mokymuose dalyvaujantieji.

Kiti vadovai savo ruožtu svarstė, kaip pajvairinti vakarą ir tuo pačiu patikrinti budrumą bei pasirengimą atlikti užduotis toliau miške įsikūrusiems šauliukams. Nuspręsta apsimesti teroristine grupuote, kurios tikslas – nepastebėtiems patekti į stovyklavietes ir jas „sunaikinti“. Reikėtų pasakyti, kad tą padaryti nebuvo labai lengva – jaunimas neblogai pasirūpino patrulio bazės apsauga, tad teko gerokai pavargti ir ilgokai pagulinti ant šlapių samanų, kol, atradus keletą spragų, tikslas buvo pasiektas, ir „teroristai“ įgyvendino planus. Šis „teroristinis išpuolis“ buvo gera pamoka, leidusi suprasti, kur, rengiant patrulio bazę, padarytos klaidos.

Tą naktį šauliukai turėjo atlikti dar ne vieną užduotį: išvaduoti kovos draugą iš priešų nelaisvės, atlaikyti ne vieną nedraugiškai nusiteikusių „atėjūnų“ išpuolį ir kt., tačiau su visomis stnegėsi susitvarkyti kuo geriau. Ne viskas pavyko 100 procentų gerai, tačiau svarbiausia – pastangos ir noras tobulėti. O tą daryti jaunieji šauliai dar tikrai turės ne vieną galimybę ir ateityje, dalyvaudami tiek tokiuose, tiek kitokio pobūdžio mokymuose.

Renata Kalinauskaitė,
Šalčininkų 11-osios kuopos šaulė

NAKTINIUOSE MOKYMUOSE ĮGIJOME PATIRTIES

Tai mes atrėmėme „priešo“ užpuolimą Kuopos archyvo nuotraukos

Radviliškio pirmosios kuopos jaunieji šauliai, rugsėjo pradžioje susirinkę į įprastą mokymo ir susibūrimo vietą, – Šaulių namus – nutarė savo jėgas išbandyti naktiniuose mokymuose, kurie surengti priešpaskutinį rugsėjo savaitgalį Linkaičių miške.

Šio žygio tikslas – išmokyti jaunuosius šaulius parankinėmis priemonėmis įsikurti stovyklą, teisingai užkurti laužą ir jį prižiūrėti per naktį, apsaugoti stovyklą, patru-

liuoti, nurodytu maršrutu stebint aplinką, o „priešui“ užpuolus stovyklą, užimti žiedinę gynybą ir jį atremti.

Kadangi netoliese vyko Prisikėlimo apygardos 602 savanorių kuopos mokymai, kuriems vadovavo kuopos vadas kapitonas Marius Liaudanskas, Radviliškio šaulių kuopos vadas atsargos kapitonas Pranas Sluckus susitarė su savanoriais, kad jie naktį imituotų jaunųjų šaulių stovyklos užpuolimą. Taip ir įvyko. Tačiau jaunieji šauliai nepasimetė ir organizuotai užėmė žiedinę gynybą, tad „priešo“ bandymas užimti stovyklą žlugo.

Po imituoto mūšio šauliams buvo duota komanda sugrįžti į stovyklos teritoriją ir ilsėtis. Tik sargyba iki nurodyto laiko saugojo stovyklą ir jaunųjų šaulių poilsį.

Šiek tiek pailsėję, ankstų rytą surinkome šiukšles ir užgesinome laužus. Kuopos vadui P. Sluckui trumpai apibūdinus mokymų privalumus ir trūkumus, išžygiavome namų link. Šių pratybų tikslas įgyvendintas.

Laimis Milkūnas,

Radviliškio 1-osios šaulių kuopos būrininkas

Makniūnų pagrindinės mokyklos ir Nemunaičio skyriaus jaunieji šauliai prie Nežinimo kareivio kapo Autorės nuotr.

NESTOKOJAME VEIKLŲ IR NORO VEIKTI

Nors ruduo dar tik įsibėgėja, tačiau Alytaus rajono Makniūnų pagrindinės mokyklos jauniems šauliams veiklos netrūksta. Vadovaujami pradinių klasių vyresniosios mokytojos Onutės Grybauskienės, patys aktyviausi kuopos nariai organizavo talką prie Ryliškių šv. Monikos bažnyčios ir paminklo, skirto šauliams. Tai nebuvo vienkartinė akcija, kadangi jaunieji šauliai kasmet rengia po keletą tokių „švaros misijų“: tvarko ne tik bažnyčios šventorių, bet ir istorijos audrų paženklintas vietas Klepočiuose, Ryliškiuose. Makniūniškiai yra tikrieji Ryliškių parapijos klebono S. Stankevičiaus pagalbininkai: dalyvauja ne tik šv. Mišiose, renginiuose, bet talkose, išvykose.

Spalio pradžioje Makniūnų pagrindinės mokyklos ir Nemunaičio skyriaus jaunieji šauliai lankėsi Kaune, kur apžiūrėjo Vytauto Didžiojo karo muziejaus turtus. Di-

džiausią įspūdį paliko karybos istorijos salės ekspozicija: ginkluotė, amunicija, informacija apie garsų istorinį Dariaus ir Girėno skrydį ir nūdienos taikdarių misiją. Jaukiai pasitiko Kauno įgulos karininkų ramovė, karininkijos reprezentaciniai rūmai. Čia puikią pilietiškumo pamoką vedė ryšių su visuomene atstovas, Nepriklausomybės akto signataras A. Patackas, supažindinęs su ramovės istorija, misija, veikla. Kitas stabtelėjimas – Lietuvos šaulių sąjungos muziejus, kurio direktorius V. Zenkus pasakojo apie Šaulių sąjungą tarpukario Lietuvoje, Sąjungos sunaikinimą, atkūrimą išeivijoje ir Lietuvoje, dabartinę jos veiklą. Čia turėjome puikią progą apžiūrėti šaulių apdovanojimus, uniformas, leidinius...

Už padovanotą ekskursiją dėkojame Lietuvos šaulių sąjungos Alytaus apskrities karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės vado pavaduotojui J. Luckui, Makniūnų pagrindinės mokyklos direktorei E. Ramanauskienei, mus lydėjusioms mokytojoms R. Prusevičienei ir B. Dobravolskienei. Globojami savo šaulių vadovų, mokytojų O. Grybauskienės ir I. Platūkienės, atrandame naujų jaunųjų šaulių veiklos sričių, stipriname pilietiškumą, meilę Tėvynei. Didžiuojamės, jog esame jaunieji šauliai.

Austėja Susmaraitė,

Makniūnų pagrindinės mokyklos jaunųjų šaulių vadė

BAISOGALOS JAUNIEJI ŠAULIAI DALYVAUJA PRASMINGUOSE RENGINIUOSE

Patikėkite, bičiuliai, norime ne pasigirti, o papasakoti, ką veikiame. Lygiai taip pat įdomu sužinoti apie Jūsų, pasklidusių po visą Lietuvą, veiklas. Susitinkame juk ne taip dažnai, tad dalykimės žiniomis ir patyrimais savajame šauliškame „Trimite“!

Rugsėjo pradžioje dalyvavome jubiliejiniame – dešimtajame – tarptautiniame piligriminiame žygyje „Kryžių kalnas – Šiluva“. Piligrimų neišgąsdino nei vėsokas oras, nei, pasak vyskupo E. Bartulio, malonių lietus. Tai buvo išvermės ir jėgų išbandymas. Entuziazmą palaikė žygio iniciatorius ir vadovas Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis – visus maloniai nuteikė jo ėjimas kartu, jo giedamos giesmės, šiltas žodis, šypsena, padaršiniai, humoras, pamokymai. Gera buvo patirti nuostabų jausmą, jog pasiryžai ir įveikei pėsčiomis daugiau kaip 70 kilometrų, daug ką apmąstei, pabuvai arčiau Dievo, atradai dalelę savęs, išmokai vertinti šalia savęs esančius žmones, nes būtent žygyje geriausiai supranti, kad be jų tu būtum niekas.

Iš šio žygio piligrimai visada grįžta kupini gerų emocijų ir įgiję naudingos patirties.

Rugsėjo 22-ąją, per lygiadienį, šauliai įsijungė į Baltų vienybės ugnies akciją – su daina nužygiavome prie Diauderių piliakalnio ir uždegėme įspūdingą laužą. Žygiui vadovavo Baisogalos šaulių vadas R. Narbutis. Vakaro tyloje skambėjo dainos, skambant armonikai, ratelius aplink laužą suko ir vyresnieji, ir jaunimas. Žygio dalyviai giedojo Lietuvos himną, leido į dangų salves, kad sustiprintų ryžtą gyventi savo protėvių žemėje, o vėliau vaišinosi lauže keptomis bulvėmis, kaimiškais gardumynais.

Ugnis ant piliakalnio – tai ženklas, kad esame.

Didelės jaunųjų šaulių išvermės pareikalavo paskutinį rugsėjo savaitgalį pakartotas respublikinis naktinis pėsčiųjų žygis Baisogala-Radviliškis, per-

Piligriminiame žygyje išmoksti vertinti šalia esančius žmones, geriau pažįsti save

kėlęs į vietas, susijusias su Lietuvos laisvės kovos sąjūdžiu bei į 1919 metų karių savanorių mūšių vietas. Jame dalyvavo apie 900 žygeivių. Kartu su lietuviais savo išvermę išbandė čekai, šveicarai, amerikiečiai, turkai, slovenai. Pusšimtį kilometrų per istorines vietas žygiavo Baisogalos gimnazijos auklėtiniai bei jaunieji šauliai: Kamilė Butkevičiūtė, Simona Žikaitė, Dainius Barauskas, Simonas Dapkus, Andrius Varkala, Gediminas Muchlickas, Indrė Povilauskaitė. Kiti 15 jaunųjų šaulių tuo metu taip pat turėjo daug darbo: nešė gelės į Baisogalos kapines ant karių ir partizanų kapų, statė palapines, budėjo žygio tarpiniuose punktuose. Jie palaikė dalyvių šaulišką dvasią, skatino išverti sunkumus, o grįžę iš punktu, visą naktį saugojo dalyvių automobilius stovėjimo aikštelėje.

Už išvermę naktiniame budėjime reikia pagirti jaunuosius šaulius: Deividą Maziliauską, Martyną Diponą, Imraną Krikštanaitį, Žydrūną Dirgėlą, Gretą Muchlickaitę, Gabiją Noreikaitę, Gabrielę Lesnikauskaitę. Gimnazistai kentė nepatogumus, bet nesiskundė. Su jaunaisiais šauliais visą naktį budėjo ir jų vadai R. Narbutis ir G. Kuckailis.

Tai buvo unikali istorijos pamoka, leidžianti interaktyviai pažinti Tėvynės istoriją.

Spalio 6 dieną mes, dvi jaunųjų šaulių komandos iš Baisogalos, dalyvavome istoriniame Mėnaičių kaimo (Radviliškio rajonas) vykusiame edukaciniame renginyje „Lietuvos laisvės kovų istorijos keliais jaunomis jėgomis, lūpomis ir širdimis“. Komandai „Partizanų anūakai“ atstovavo Kamilė Butkevičiūtė, Gediminas Muchlickas ir Imranas Krištanaitis, „Baisogalos jaunimui“ – Žydrūnas

Minaičiuose vykusiose rungtyse pasirodė gerai

Autorių nuotr.

Dirgėla, Martynas Diponas ir Deivydas Maziliauskas. Abi komandos pasirodė puikiai. O buvo varžomasi istorinėje viktorinoje „Ar aš viską žinau apie

KAUNO ŠAULIUS IR POLICIJĄ SIEJA DRAUGYSTĖ IR BENDRADARBIAVIMAS

V. Kilpio nuotr.

Spalio 2-ąją, kuri kalendoriaus lapelyje įvardyta Angelų sargų arba Policijos diena, Kauno igulos karininkų ramovėn rinkosi uniformuoti pareigūnai ir šauliai. Kauno Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šaulius su Kauno rajono policija sieja itin glaudūs ryšiai: šauliai padeda pareigūnams įvairių renginių, prevencinių akcijų metu, todėl nenuostabu, kad net penki šauliai tądien gavo vertingas asmenines dovanas – laikrodžius – už aktyvią veiklą, padedant pareigūnams užtikrinti viešąją tvarką.

laisvės kovas?“, asambliažo konkurse „Laisvės kovos mano vaizduotėje“ ir orientaciniame žygyje „Laisvės kovos mano jėgomis“.

Maskuotės rungtyje bei orientaciniame žygyje baisogališkių laikas buvo geriausias. „Partizanų anūakai“ 5 km ruožą įveikė per 33 minutes, o „Baisogalos jaunimas“ – per 34. Perėję išbandymų ruožą, jaunieji šauliai džiaugėsi dovanomis ir iškovota prizine vieta.

Renginio metu visus šildė gyva muzika, laužas, mėtų arbata bei šauliška košė, kurią išvirė Baisogalos šaulių kuopos vadas R. Narbutis.

Buvo gera tapti gyvąja istorija ir pajusti, ką patyrė mūsų protėviai.

Tąkart prasmingai pažymėjome Krašto apsaugos dieną ir pagerbėme Prisikėlimo apygardoje ir visoje Lietuvoje žuvusius karius ir kovų dalyvius.

Gabija Noreikaitė, Kamilė Butkevičiūtė, jaunosios šaulės ir

Giedrė Nakutienė, mokytoja, šaulė

ŠAULIŲ DIENA MOKYKLOJE

Spalio pradžioje Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio vidurinėje mokykloje vyko Šaulių diena skirti renginiai. Spalio mėnuo pasirinktas neatsitiktinai: šio mėnesio 6 d. Vlado Pūtvio – Putvinskio, vieno iš Šaulių sąjungos įkūrėjų, gimtadienis. Tradicija tapusį renginį mokykla organizuoja kartu su Šiaulių apskrities generolo P. Plechavičiaus 6-ąja šaulių rinktine. Tad ir šįkart rinktinės šauliai maloniai sutiko mūsų mokykloje praveisti keturias šauliškas pamokas. Jaunųjų šaulių vadė Erika Gudaitė ir jaunosios šaulės Goda Alsytė bei Eivė Kvasytė pasakojo apie LŠS veiklą, Šiaulių kovinių šaulių 3-iosios kuopos šaulys Dainius Rinkevičius ir Domantas Varapnickas supažindino su šaulio ir kario ekipuote, kuopos vadas Vytautas Jankauskas kalbėjo apie ginkluotę, o kliūčių ruože vadovavo tos pačios kuopos šaulys Darius Bilotas. Mokiniai susidomėję klausėsi pasakojimo apie LŠS Šiaulių rinktinės veiklą, bandė ardyti AK-74 (automatas „Kalašnikov“), mokėsi maskavimosi gudrybių, stengėsi kuo greičiau įveikti kliūčių ruožą. Į mokyklą atvykęs rinktinės vadas Saulius Burškys bei jo pavaduotoja Jūratė Jonikaitė atsakinėjo į mokiniams rūpimus klausimus. Po gražaus ir naudingo renginio Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio vidurinės mokyklos jaunųjų šaulių gretas papildė dar keturi mokiniai, tiksliau – mokinės. Tad šiandien būrį sudaro 38 jaunieji šauliai ir kandidatai jais tapti. Mokyklos kolektyvo ir mokinių vardu noriu padėkoti Šiaulių apskrities generolo P. Plechavičiaus 6-osios šaulių rinktinės vadovybei, šauliams, pasidalinusiems savo žiniomis su mokiniais, bei mokyklos direktoriui Algimantui Armaliui, direktoriaus pavaduotojai ugdymui Albinai Sutkienei, be kurių iniciatyvos ir pagalbos šis renginys nebūtų įvykęs. Norisi tikėti, kad Šaulių diena išliks gražia tradicija mūsų mokykloje, juolab, kad pats mokyklos direktorius Algimantas Armalis yra Šiaulių rinktinės 5-osios Tytuvėnų kuopos vado pavaduotojas.

T. Žilius,

Šaukėnų jaunųjų šaulių būrio vadas

Įdomu išgirsti

Smalsu pamatyti ir paliesti

Džiugu išbandyti save

Būrio archyvo nuotr.

RAJONO BENDRUOMENEI – KARIŲ PADĖKA

Rajono gyventojai neliko abejingi jaunųjų šaulių raginimui prisidėti prie tarptautinę misiją Afganistane išvyksiančių Lietuvos karių paskelbtos akcijos „Megzti drabužėliai Afganistano vaikams“ – dovanota per du šimtus įvairių mezginių. Neseniai šios dovanos nuvežtos į Vilnių ir perduotos Lietuvos kariuomenės Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo batalionui, kur rajono delegacijai surengtas svetingas priėmimas.

Kvietimas prisidėti prie geros iniciatyvos per „Mūsų žodį“ išplatintas dar rugpjūčio pradžioje. Rajono jaunieji šauliai, vadovaujami aktyvaus visuomenininko, mosėdiškio Roberto Šakalio, ne tik savo mamas, močiutes ar seseris, bet visas pažįstamas ir nepažįstamas geros valios auksarankes ragino nepagailėti nei siūlų, nei laiko – numegzti bent po vieną porą kojinių, kuriomis labai apsidžiaugs bet kuris Afganistano vaikas. Kadangi rajone veikia ne viena visuomeninė moterų organizacija, o ir kaimų bendruomenėse paprastai pačios aktyviausios, iniciatyviausios yra moterys, tikėtasi, jog netrūks ne tik kojinių, bet ir pirštinių, šalikų, kepurėlių bei kitų mezginių. Pas primezgasias didesnę jų kiekį paimti žadėjo atvykti patys akcijos iniciatoriai – jaunieji šauliai.

Akcijai, kuri Lietuvoje tęsėsi iki rugsėjo 21 d., baigiantis, mūsų rajone surinkta per du šimtus įvairių mezginių. (...)

Pasak akcijos „Megzti drabužėliai Afganistano vaikams“ iniciatoriaus R. Šakalio, surenkant mezginius, nesyk tekę išgirsti, jog nepakako laiko – esą apie akciją išgirdus anksčiau, būtų buvę galima numegzti daugiau. Kai kurios mezgėjos apgailestavusios, jog prie akcijos neprišė, nes apie ją tiesiog negirdėjo... Nors, kaip bebūtų, tu, ką praėjusį trečiadienį mūsų rajono atstovai nuvežė į Vilnių, Lietuvos kariuomenės Lietuvos didžiojo kuni-

gaikščio Gedimino štabo batalione, atrodo, nuoširdžiai apsidžiaugta.

Civilių ir karių bendradarbiavimo grupė (CIMIC, arba CKB) – jos vadas, kapitonas Erlandas Snieškus, kapitonas Vaidas Bimbiris, vyr. eilinis Gintaras Ūsaitis ir eilinė Jolanta Spangevičiūtė – merą Stasį Vainorą, Seimo nario padėjėją, Tarybos narę bei Mosėdžio seniūnijos bendruomenės pirmininkę Bronę Laureckienę, jaunųjų šaulių vadą Robertą Šakalį su žmona, taip pat šaulių organizacijos narę Jurgitą bei jaunuosius šaulius Narūną Kareivą ir Valdą Narbutą pasitiko kaip labai lauktus svečius. Jiems ne tik įteiktas visai mūsų rajono bendruomenei skirtas padėkos raštas ar surengti kareiviški pietūs, bet ir skaidrių pagalba išsamiai papasakota apie tarptautinę misiją Afganistane.

(...) nežiūrint gana didelio gimstamumo, ten [Afganistane] didelis ir vaikų mirštamumas (1000 gyventojų statistiškai tenka net 160 kūdikių mirčių. – D. Z.). Viena iš skaudaus fakto priežasčių – ir šiltų drabužių trūkumas. Mat žiemos Afganistane, priešingai nei daugelis linkę manyti, atšiaurios. Todėl ir akcija „Megzti drabužėliai Afganistano vaikams“ – jau nebe pirma, surengta į misiją išvyksiančių karių: ankstesnės pamainos mažiesiems afganistaniečiams taip pat padovanojo lietuvių numegztų kepurėlių, šalikų, pirštinių, kojinių.

„Dabar, kai įsitikinome, jog mūsų dovanos tolimajam Afganistanui tikrai labai reikalingos, dar noriau prisidėsime prie jūsų rengiamų paramos tos šalies gyventojams akcijų“, – dėkodamas kariams už svetingą priėmimą, sakė R. Šakalys. Ir pareiškė norįs gauti filmuko apie Afganistano gyventojų bei misijos dalyvių kasdienybę kopiją, kad pažiūrėję, labdaringų akcijų reikalingumą supratų ir kiti.

„Mūsų žodis“
Dalia Zabitiene

Atvežusieji mezginius batalione buvo sutikti kaip patys brangiausi svečiai

Autorės nuotr.

RUDENS DOVANOS SENELIAMS IŠ JAUNŪJŲ ŠAULIŲ RANKŲ

Rugsėjo pabaigoje Židikų Marijos Pečkauskaitės vidurinės mokyklos jaunieji šauliai penktus metus iš eilės surengė „Rudens gėrybių“ akciją, skirtą Žemaičių Kalvarijos „Carito“ skyriaus globos namų seneliams.

Akcijoje aktyviai dalyvavo visa mokyklos bendruomenė: direktorė Riama Širvinskienė, kunigas Egidijus Jurgilevičius, socialinė pedagogė Nijolė Mažeikaitė, mokyklos jaunųjų šaulių vadovė Gražina Mitkuvienė ir, žinoma, patys jaunieji šauliai. Mažeikių kuopos šaulių vadas Pranas Trakinis, paremdamas gražius tikslus, geranoriškai suteikė transporto priemonę.

Renkant gėrybes, jomis dosniai dalijosi ne tik Renavo, Sedos ir Ukrainų mokyklų mokiniai, bet ir bendruomenių gyventojai.

Žemaičių Kalvarijos senelių globos namuose jaunuosius šaulius pasitiko žemaičių Kalvarijos bazilikos rektorius, kanau-ninkas Jonas Ačas. Jaunimą lydėdamas į kopyltėlę, dvasininkas nuoširdžiai džiaugėsi jų aktyvumu bei supratingumu.

Telšių apskr. Žemaitijos šaulių rinktinės informacija

Visai nesunku, jei darbe įžvelgi prasmę

Rinktinės archyvo nuotr.

SUSIRINKOME, NES TURIME APIE KĄ PAKALBĖTI

Rinktinės archyvo nuotr.

Daug darbų per visus metus buvo padaryta, dar daugiau pasižadėjome nuveikti ateityje. Tad trečiąjį rudens savaitgalį Alytaus šaulių namuose vykusiame neeiliniame Alytaus apskr. karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės jaunųjų šaulių suvažiavime ir aptarėme: kultūrinius, karinius bei sportinius renginius, padarytas klaidas, ateities planus, esamas problemas bei diskutavome įvairiomis temomis. Suvažiavo apie 50 jaunųjų šaulių iš visos apskrities. Džiugu, kad susirinko nemažai, vadinasi, rūpi šauliška veikla, bendros idėjos. Suvažiavimo metu jaunieji šauliai ne tik dalijosi išpuščiais, patirtimi, bet ir gera nuotaika. Susirinkimą pradėjome rimta gaida – rinktinės vado pavaduotojas supažindino jaunuosius šaulius su ateities pla-

nais bei apibendrino nesenus įvykius: vasaros stovyklas, pratybas, žygius. Apie karišką praėjusių metų veiklą ir atliktus darbus kalbėjo jaunųjų šaulių vadas, o kultūrinę bei visuomeninę veiklą pristatė jaunųjų šaulių vado pavaduotoja. Trumpos diskusijos metu kalbėjome visiems rūpimomis temomis – apie uniformas, mokymus, kursus, renginius... Smagu konstatuoti, kad mūsų rinktinė užsi-degusi nudirbti dar daug darbų.

Suvažiavime dalyvavę policijos atstovai supažin-dino su jaunųjų policijos rėmėjų veikla, įstojimo ga-limybėmis. Susidomėjusiųjų atsirado nemažai, o tai džiugina: juk bendradarbiaudamas plėti akiratį. Suvažiavimo pabaiga tapo bene įdomiausia dalimi – išsi-rinkome jaunųjų šaulių tarybą bei suorganizavome protų mūšį! Klausimai ir užduotys vertė palaužyti galvas, tačiau dėl to labai nesijaudinome, juk tokie žaidimai – puiki pro-ga artimiau susipažinti didelės šaulių rinktinės nariams. Vėliau su vadais džiaugėmės: rinktinės jaunųjų šaulių su-važiavimas yra itin vertingas, nes jaunuoliai mokosi pla-nuoti, organizuoti. Smagu, kad mums visiems rūpi ne tik kariški užsiėmimai, bet ir visos Lietuvos šaulių sąjungos idėjos ir tikslai. Nevalia užmiršti – kiekvienas šaulys pri-valo just šaulišką dvasią, vienybę bei pareigą!

Brigita Vinikaitytė,

Alytaus apskr. karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės jaunųjų šaulių vado pavaduotoja

GREITA TOLIMA KELIONĖ Į ŽALGIRĮ

ŽALGIRIS

Atėjau, pamačiau, nugalėjau,
Tiktai į tėviškę sugrįžti negalėjau,
Jau ir kaulėliai mano sudūlėjo
Per šimtmečius šešis, kurie praėjo.

Jais Prūsų žemę amžiams pažymėjau,
Kad nebebūtų abejonių tiems, kurie atėjo,
Kurie mūsų kapais laukus ir kalnelius nusėjo,
O juos mūsų gentainiai prūsai taip mylėjo.

Senai jau pergalės trimitai nuaidėjo,
Tik siaučia čia tie patys laisvi vėjai,
Per amžius skelbdami žmonijai,
Kad joks lietuvis mirt už laisvę nesibijo.

Šios eilės gimė po kelionėje patirtų išpuščių

Autoriaus nuotr.

Nors nuo Žalgirio mūšio praėjo 602-eji metai, ši da-ta patriotiškai nusiteikusių lietuvių vienaip ar kitaip pa-minima kasmet. Šiomet vasarą Kauno Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Tvirtovės kuopos šaulių grupė apsilankė šventoje visiems lietuviams vietoje – ten, kur vyko Žalgirio mūšis.

450 kilometrų atstumą, kurį mūsų kariai prieš 600 metų įveikė per mėnesį, mes geru mikroautobusu į abi puses nuvažiavome per vieną dieną. Nors ir skubėdami, susidomėję dairėmės į senosios Prūsijos žemes: juk mūsų vyko mūsų gentainių prūsų žemėje, Sasnojė. Kelionė per kalvotas prūsų žemes buvo įdomi. Matėme gyvenvietes su išlikusiomis senomis bažnyčiomis ir piliavietėmis. Kaip ir mūsų laikais daugelyje iš jų įruošti tvenkiniai žuvims auginti. Tik girių ir senųjų prūsiškų (lietuviškų) pavadi-nimų mažai belikę.

Mūšio vietoje šiandien stovi didingas obeliskas, kurį pamatai iš toli, ir paminklai. Ant aukštų stiebų vėjyje pla-

kasi Lietuvos, Lenkijos ir Europos Sąjungos vėliavos. Po kalva pastatytas didelis muziejus, kur rodomi filmai apie Žalgirio mūšio priežastis ir eigą. Lietuviški titrai padeda suprasti, ką pasakoja lenkų istorikai. Mūšio lauke vyksta įvairūs riterių atrakcionai. Parduotuvėje ir turgeliuose galima nusipirkti įvairių suvenyrų, o kavinėse papietauti. Mūšio laukas išgrįstas trinkelėmis. Neišgrįstos vietos rūpestingai šienaujamos. Centrinėje dalyje įruoštas didelis, gal 25 ar 30 metrų diametro, kariuomenių išdėstymo maketas. Ant aukščiausios kalvos (vietovė kalvota) kur, kaip manoma, mūsų stebėjo Jogaila, pastatytos tribūnos. Prieš 600 metų čia viskas buvo apaugę miškais. Tik mūsų vyko laukymėje.

Pagerbti didvyrius nusivežėme gėlių ir žvakelių. Kaip ir per mūsų siautę stiprus vėjas, todėl žvakeles gesino. Sunkiai radome vietą padėti gėles, kad jų vėjas nenuneštų. Sugiedojome Lietuvos himną. Mūšio lauko pakraštyje užtraukėme Naujalio ir Maironio dainą „Oi neverk, motušėle“.

Istoriją prisimimus

1230 m. kryžiuočius į prūsų žemes pasikvietė Lenkijos kunigaikštis Konradas. Jis kryžiuočiams dova-nojo tai, kas jam nepriklausė – pradžioje prūsų žemę Kulmą. Nežiūrint to, rytinės Prūsijos žemės Semba, Skaluva, Nadruva, kurios sudarė vadinamąją Mažąją Lietuvą, dar XIX amžiuje ir XX amžiaus pradžioje iš-saugojo lietuvių kalbą, lietuviškai leido raštus, knygas ir laikraščius. Mažosios Lietuvos lietuviai kalbėjo, kad Didžioji Lietuva yra sulenkinta, tad jiems reikia saugoti lietuviybę.

Du pusbroliai – Lietuvos Didysis kunigaikštis Vytautas ir tada jau Lenkijos karalius Jogaila – daug kartų mėgino diplomatiniais keliais, o kai tai nepadėdavo, ir kova, kryžiuočius tramdyti. Tačiau turėdami neišsen-kamus visos Europos žmonių rezervus ir nukariautų prūsų turtus, kryžiuočiai vis įžulėjo. Tuo metu Lietuva buvo kelis kartus didesnė už Lenkiją. Todėl Vytautas davė Jogailai 20000 kapų grašių samdyti kariuome-nei. Pats surinko kariuomenę iš visos Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės. Iš anksto, slapta susitarę Breste,

pusbroliai aptarė kryžiuočių sostinės Marienburgo, pastatyto Prūsijos žemėje, puolimo planus.

Visą vasarą buvo ruošiamasi žygiui: medžiojami žvėrys, džiovinama ir sudoma mėsa statinėse ir Narevo upe plukdoma į Lietuvos ir Lenkijos kariuomenių susitikimo vietą prie Vislos – Červinską. „Kryžiuočių žemių“ pasieniai būdavo nuolatos puldinėjami. Taip siekta neleisti grobikams suprasti, iš kur bus puolama, ir tokiu būdu kryžiuočių jėgos buvo išsklaidytas.

Lietuvos kariuomenė iš Trakų per Gardiną, Baltstogę 450 km atstumą keliavo apie mėnesį ir atvyko su tartu laiku. Toliau sąjungininkų kariuomenės žygiavo kartu kovine tvarka. Lietuviai ėjo priekyje, užimdami mažesnius kryžiuočių miestelius. Net lenkų metraštinkininkas Dlugošas, nepasižymėjęs pagarba lietuviams, susižavėjęs giria lietuvių kariuomenės tvarką ir drausmę.

Pats mūšis vyko vadovaujant Vytautui. Ir tais laikais buvo išdavikų, kurie pranešė apie kariuomenių planus užimti Marienburgą. Kryžiuočiai užėjo sąjungininkams už akių, ir mūšis įvyko prie Žalgirio. Apie mūšį galima daug kalbėti. Tačiau norisi pabrėžti, kad, kaip kalba Dlugošas, Lietuvos kariuomenė iš mūšio lauko ne pabėgo, o pasitraukė taktiniais sumetimais. Kryžiuočiai, patikėję pergale, į mūšį, metė net savo antros linijos, saugojusios užnugarį, karius. Tada iš užnugario, Vytauto vadovaujami, į mūšį iš miško puolė „pabėgę“ lietuvių kariai. Nuo lietuvių žuvo net didysis magistras Ulrichas von Jungingenas. Po mūšio kryžiuočiai laiške Popiežiui skundėsi, kad žuvo apie 18000 jų karių. Panašus gali būti ir mūsų žuvusiųjų skaičius. Tikrai žinoma, kad kas antras lietuvis negrįžo. Atsiminkime ir gerbkime juos!

Naudota literatūra:

O. Šneideraitis. Prūsai. Vilnius „Mintis“, 1989 m.

V. Pašuta. Lietuvos valstybės susidarymas. Vilnius, 1971m.

V. Šilas. H. Sambora. Mažosios Lietuvos kultūros pėdsakai. Vilnius „Mintis“, 1990 m.

A. Šapoka ir kt. Vytautas Didysis. Vyriausioji enciklopedijų redakcija. 1988 m.

Vytautas Sinkevičius,
Kauno AVDŠR šaulys

GĖLĖS ŽUVUSIESIEMS UŽ LAISVĘ

Kiekvienais metais prieš lapkričio 1-ąją, Visų Šventųjų dieną, skubame tvarkyti artimųjų kapus, puošti juos gėlėmis, degti žvakutes. Tik kovotojų už Lietuvos Nepriklausomybę, ypač atokesniuose rajono kampeliuose, žūtis ir palaidojimo vietos kartais lieka primirštos. Gal todėl, kad jų artimųjų likę nedaug, gal jie išsiblaškę po pasaulį.

Pirmą kartą Rokiškio rajono istorijoje Lietuvos karių savanorių kapų tvarkymo bendrijos Rokiškio skyrius, Rokiškio krašto muziejus ir Rokiškio 9-osios kuopos jaunieji šauliai organizavo akciją „Gėlių žiedai žuvusiems partizanams ir Lietuvos kariams savanoriams“.

Spalį visų rajono bendrojo lavinimo mokyklų moksleiviai, jaunimo organizacijų nariai – skautai, ateitininkai, jaunieji šauliai, - pasiskirstę rajoną į zonas, aplankė visas partizanų ir savanorių žūtis ir palaidojimo vietas bei jas sutvarkė. Spalio 25-ąją daugiau kaip šimtas moksleivių, skautų, ateitininkų, jaunųjų šaulių

susirinko Plunksnuočių miške prie atstatyto bunkerio, kuriame 1949 m. lapkričio mėn. 14 d. išdaviko įškūsti žuvo šeši partizanai. Tarp jų – partizanė, poetė Diana Glemžaitė. Šalia bunkerio buvo skaitomos poetės eilės, skambėjo dainos. Padėjome gėlių, uždegėme žvakutes ir žuvusiųjų atminimą pagerbėm tylos minute. Renginyje dalyvavo čia žuvusio partizano brolis Adolfas Bulovas su žmona Palmyra.

Žuvusiųjų atminimą pagerbėme tylos minute

Kuopos archyvo nuotr.

Pagerbė žuvusiuosius, visi išsiskirstė po rajoną – aplankyti vietas, kur yra žuvę ar palaidoti Lietuvos Nepriklausomybės gynėjai.

Tikimės, kad ateityje ši akcija virst tradicija, prie mūsų prisijungs vis daugiau rajono visuomenės narių.

Ats. kpt. A.Veikšys,

Rokiškio jaunųjų šaulių

9-osios kuopos vadas

KIEK BANGINIŲ LAIKO LIETUVĄ?

Turbūt visi esate girdėję tą seną visas pasaulis pasakojimą apie tris banginius, ant kurių stovi visas pasaulis. Viena lietuviška maisto produktais prekiaujanti įmonė taip pat pasirinko tokį vardą. Suprask, tai esminiai dalykai, ant kurių laikosi viskas, ką vadiname pasauliu.

Uždavę pavadinime parašytą klausimą elgiamės kiek nekorektiškai, nes lyg ir pretenduojame į visažinių vaidmenį. Kita vertus, o kas gali uždrausti mums pasvarstyti apie esminius valstybės dalykus? Kas? Ypač tada, kai tai darome iš šauliško pozicijų ir šauliškame žurnale...

Pirmas, antras ir trečias pasaulis

Bendra prasme skirstymas tarp „pasaulių“ nėra pernelyg sudėtingas. Visiems aišku, kad „pirmasis pasaulis“ yra labiausiai išsivystęs, kultūringas ir visoks geriausias. Moksliskiau kalbant, tai poindustrinė kapitalistinė valstybė, gaminanti didelę pridėtinę vertę turinčius produktus ir juos sėkmingai parduodanti globaliose rinkose. Tokiose valstybėse itin gerai išvystyti paslaugų ir finansų sektoriai, o žemės ūkis ir kitos panašios gamybinės sferos užima gerokai mažesnę bendros valstybės rinkos dalį. JAV, Vokietija, Didžioji Britanija bei Japonija – tai geriausi tokio tipo valstybių pavyzdžiai.

„Antruoju“ pasauliu vadintinos valstybės kiek komplikotesnės. Tai labiau gamyba arba žaliavų eksportu užsiimančios valstybės (Kinija, Saudo Arabija, Rusija) bei

mažos, savo nišą radusios valstybės, kurių viena, matyt, galėtų būti ir Lietuva. Tik – labai svarbus klausimas – ar tikrai Lietuva jau yra radusi savo nišą? Kokia Lietuvos vystymo strategija? Ar mes bandome kurti ir vystyti aukštąsias technologijas (lazeriai, biotechnologijos, skaitmeninės technikos programos ir t.t.), ar plėtojame turizmą, ar vystome ekologinę ūkininkystę, ar dar ką nors?

Tai, kad visa tai yra daroma sykiu, nėra blogai, bet prioritetas mąstymas privalo būti. Strategijos nebuvimas visai pelnytai gali būti įvardintas ir „trečiojo pasaulio“ valstybių požymiu. Šiai grupei priklauso visos likusios valstybės nuo Afrikos poklaikių totalitarinių darinių iki Šiaurės Korėjos ar besivystančių Balkanų valstybių.

Taigi, klausdami „apie banginius“, laikinai pasauklį, visada turime neišmesti iš galvos ir klausimo apie tai, koks gi pasaulis laikomas. Vieni banginiai laikys „pirmojo pasaulio“ šalį ir visai kiti – antrojo ir trečiojo pasaulio šalis. Klausimą, kokiam pasauliui priklauso Lietuva, paliekame atvirą. Atsakykite į jį patys...

Iššūkiai arba kas kenkia banginiams?

Dar viena būtina aptarti tema: o kas, jei tų banginių apskritai nėra? Galbūt jie seniai sumedžioti (prisiminkite itin dažnai rodomus vaizdus, kur „žalieji“ kovoja prieš banginių medžiokles)? Gal valstybę laikantys stulpai seniai sutrūnijo, ir valstybė, kaip žmonių bendruomenės

vienijantis darinys, jau prarado savo prasmę (prisiminkite kairuoliškos pakraipos intelektualų kalbas apie tautinių pagrindų grįstos valstybės mirtį)?

Neturėdami jokio noro ir argumentų skelbti „valstybės mirtį“, bet aiškiai suprasdami ją kamuojančias negandas, turime aiškiai teisę ir pareigą įvardinti tai, „kas kenkia banginiams“ (iš tikrųjų – kas žudo valstybę).

Pirma, emigracijos problema. Šio iššūkio mastai, ko gero, dabar dar nesuvokti. Nors viešojoje erdvėje kartas nuo karto pasirodo „Lietuvoje plinta kaip infekcija“ stiliaus tekstai, tačiau šauliško mąstymo žmogui emigracija negali nekelti baimės. Daug kalbėti neverta – nuvykite į vidutinio dydžio Lietuvos miestelį ir pamatysite, kad nėra šeimos, kuri neturėtų emigrantų. Svarbu ir tai, kad ankstesnių emigracijos bangų metu nutekėdavo tik darbo rankos. Dabar iš Lietuvos išvyksta ir protai. Valstybė „kvailėja“, o tai „žudo banginius“.

Antra, piliečių apėmęs nusivylimo jausmas. Anoje Lietuvoje taip pat būta didelio nusivylimo, tačiau anuomet žmonės buvo nusivylę vadinamąja valdžia, o dar tiksliau, Antano Smetonos režimu. Dabar nusiviliama pačia valstybe. Pati savaime ji tampa tarsi kliuviniu. Čia bene geriausias pavyzdys yra Lietuvos politikų nenoras skirti pakankamai lėšų gynybai. Kai NATO galioja susitarimas, kad kiekviena valstybė privalo skirti apie 2 proc. nuo BVP, Lietuva neskiria nei 1 proc. Šiuo požiūriu esame niekingi išlaikytiniai, lyginant kad ir su mūsų šiauriniais kaimynais estais. Baisiausia yra tai, kad net aukščiausi valstybės pareigūnai pratina prie minties, kad „iš esmės nėra ką ir nuo ko ginti“, t.y. grįžtame nuo ko pradėjome – net tie, kuriems mes mokame algas netiesiogiai porina apie tai, kad valstybė kaip esinys iš esmės nereikalingas. Juk ginti kaip ir nereikia, nes jokios ginamojo objekto vertės nerasta...

Trečia, yra dalykų, kurių šiandieninė Lietuvos Respublika stokoja, palyginti su tarpukario valstybe. Apie juos jau buvome kiek užsiminę. Mūsų valstybė šiuo metu neturi aiškaus tikslo. Kai tikslas buvo Europos Sąjunga ir NATO, gyventi buvo paprasta. Tiesiog darai reikalingus darbus ir jauti, kad jie prasmingi. Bet tas laikas praėjo. Liko tuštuma galvose. Beviltiškai bandome konstruoti naują tikslą arba viziją, bet – būkime atviri – nieko iš to neišeina.

Prisiminkime istoriją: anuomet valstybės vizija buvo aiški: Lietuva buvo rami pasiturinčių ūkininkų šalis, per daug niekur nesikišanti, bet vis vien spygliuota.

Ketvirta, būtina „mesti akmenį“ į jauniosios kartos daržą. Tiksliau, akmenų reiktų visiems „daržams“ sykiu, nes jaunoji karta yra senosios tąša. Žlugo iliuzijos, kad Nepriklausomybės laiku gimusi karta bus kokybiškai kitokia nei ankstesnės, sovietmečio ragavusios kartos. Jaunimas, be abejo, keičiasi į gerąją pusę, laisvėja, tačiau iliuzija apie tai, kad pakanka atskratyti sovietijos, ir tai bus pakankama sąlyga, kad gimtų laisvi, mąstantys, pilietiški žmonės, nepasitvirtino. Šis procesas gerokai ilgesnis ir sudėtingesnis, negu kad atrodė Šaulių sąjungos kūrimosi laikotarpiu.

Labai graudu, tačiau jauni žmonės yra perėmę vyresnės kartos fatalizmą. Kadangi šio teksto autorius kartas

nuo karto dėsto studentams, tai ne kartą atliktas eksperimentas visada davė tuos pačius rezultatus. Į klausimą, kas po studijų baigimo planuoja likti Lietuvoje, teigiamai atsakydavo gal koks 10 proc. studentų. Kiti savo ateitį su mūsų valstybe nebesieja, arba Lietuva rūpi tik tiek, kiek tai patogu ir naudinga.

Gėris valstybei, arba kuo minta tie banginiai?

Matyt, ir šį kartą teks viską dėlioti papunkčiui... Tad pradėkime.

Pirma, ypač geras dalykas yra savo pasiekimų suvokimas. Istorijos peripetijose ir LDK laikais, ir Antano Smetonos valdymo metu buvo daroma viskas, kad virstume Europos dalimi, bet tai ne visiškai sekėsi. Į Vakarus atėjome tik dabar, ir tai nėra diskutuotinas klausimas. Gyvename geriau nei sovietmečiu, ką ir kalbėti apie valstietiškąją Lietuvą „prie smetonos“. Pažiūrėkime į Lietuvos reitingus pagal plačiajuosčio interneto, mobiliųjų telefo-

nų paplitimą, pagal optinių kabelių tinklo sklaidą, pagal e.Vyriausybės plėtrą ir dar begalę kitų šiuolaikinę valstybę apibūdinančių parametrų, ir suprasime, kad Lietuva tarp lyderių. Kartais net pirmoje vietoje. Tuo nesidžiaugti yra, jei ne kvaila, tai bent jau keista.

Antra, reikia atsisakyti ropiams būdingos nuostatos – „mes maži, mes nieko negalime“. Kodėl pasaulio vandenyse sėkmingai plaukioja tokios valstybės kaip Danija, Olandija, Suomija, o mes vis dar kompleksuojame? Negali tik tas, kuris sako, kad yra neįgalus. Lietuva yra svarbioje gaublio vietoje, kur vyksta didelės ir reikšmingos grumtynės (tarp ko – turbūt neverta minėti). Tad negalime apsitverti tvoromis ir rypauti, kad vis vien niekas mūsų neklauso, kad mes maži ir anksčiau ar vėliau kas nors rės diržus iš mūsų nugaros.

Trečia, valstybės pagrindus laikantiems banginiams ypač patinka, kai joje gyvenantys piliečiai yra skatinami kūrybai (čia mintyje turima ne meninė kūryba, bet valstybės turtinimas ir turtėjimas drauge). Pašalpos, kompensacijos, priedai ir lengvatos – tai dabartinės Lietuvos rakštis, ir tai visai nereiškia, kad pensininkas turi *arti* kaip universitetą baigęs jaunuolis. Priešingai, kalba eina apie iniciatyvių žmonių skatinimą visokeriopai kūrybai.

Pateiksiu paprastą pavyzdį iš gyvenimo. Draugo žmona pagimdė vaiką. Kadangi galėjo dirbti ir namie (internetu ryšys leido jungtis prie įmonės kompiuterių ir daryti reikiamus darbus) tai taip ir nusprendė padaryti. Koks buvo didis jos nustebimas, kad to daryti neapsimoka! Tada mažėja valstybinės išmokos ir labiau „pradirbi“, nei uždirbi. Turbūt neverta sakyti, kaip pasielgė draugo žmona. Baisiausia, kad

tokių pavyzdžių aplink tvenkinių tvenkiniai liula.

Sakote patriotizmas?

Jei jau prakalbome apie valstybės pagrindus, tai, naudojant klasikinę terminologiją, būtų naivu praleisti pro ausis kiek padėvėtą, bet nuo to ne mažiau aktualų žodį „patriotizmas“. Ko gero, tai yra vienas iš banginių, laikinųjų valstybę, tik... dabarties patriotizmas gerokai skiriasi nuo to, ką turi galvoje senoliai, rėzdami patriotines kalbas.

Senoji patriotizmo sąvoka susijusi su Tauta (prisiminkite Konstituciją). Drįsiu teigti, kad šiuolaikinė patriotizmo samprata su Tauta susijusi gerokai mažiau negu prieš kelis dešimtmečius. Istorinė mitologija (LDK laikai, Vytauto arkliai prie Juodosios jūros, kita kunigaikščių herojika) yra per daug efemeriškas dalykas ir bent kiek apsiskaitęs lietuvis aiškiai suvokia, kad ji buvo tinkama anuometinei, smetoniškajai valstietiškai valstybei, tiksliau, jos piliečių mentalitetui. Dabar atėjo metas „vietos patriotizmui“ ir, ačiū Dievui, jis po truputį, bet užtikrintai plinta.

Lietuva kaip MANO žemės sklypas – štai kur šio patriotizmo esmė. Per ilgus istorijos tarpsnius nusipelnėme turėti savo sklypą, į kurį net po ilgiausių emigracijų galima būtų sugrįžti (žydams Izraelis – bemaž identiška „savo sklypo“ išraiška).

Savaime supranta, sklypo teorija nepaneigia savos istorijos, kaip vienijančio faktoriaus, reikšmės, bet pastarasis patriotizmo supratimas tolydžio nyksta. Tautiškumas yra itin geras dalykas, bet tikrasis patriotizmas neatsiejamas nuo *gaspadoriško* požiūrio į žemės gabalą

prie Baltijos jūros, kuri mums padovanojo protėviai. Tai geriausia dirva reikštis šauliškumui. Ir tai, matyt, yra nemenkas banginis.

Mąstanti visuomenė – vienas didelis ir esminis „banginis“

Štai visai neseniai teko bendrauti su vienu bene didžiausio Dzūkijos laikraščio savininku, kuris tuo pat metu yra ir vyriausiasis leidinio redaktorius. Žmogus neslėpė savo nusivylimo dėl spaudos apmokestinimo. „Laikraščio išleidimo savikaina dabar tapo mažesnė už jo pristatymo kainą“, – pasakojo pašnekovas. Gi minimas laikraštis daugiausiai ir yra skaitomas provincijoje, tad dingti nėra kur. Savininko teigimu, visose lyderiaujančiose Europos valstybėse spaudos platinimas ir spausdinimas yra visokeriopa skatinamas valstybės dėl esminės priežasties: valstybei reikalingi informuoti, apsiskaitę, kiek įmanoma mažiau žiniasklaidos manipuluojami piliečiai. „Esu beveik tikras, kad žiniasklaidos smukdymas yra neatsitiktinis dalykas. Priežastis labai paprasta – savo nuomonės neturintys pi-

liečiai, tokie beveik muzikai, lengviau pasiduoda „dresuojami“, – nelinksmi užbaigė pašnekovas.

Sunku ką ir bepridurti, gal išskyrus tą faktą, kad kiekvienas verslininkas nori kuo daugiau uždirbti. Tačiau sutikite: redaktoriaus mintis apie tai, kad pas mus kažkas ne taip su žiniasklaida, yra absoliučiai teisinga. Užtenka 15 minučių komercinės televizijos žiūrėjimo ir ginčų nelieka. Piliečiai valstybėje nėra reikalingi, nors konferencijų, seminarų ir kitokių susiejimų, organizuojamų įvairių institucijų apie pilietinę visuomenę, nors vežimu vežk. Tik ar jos kažkaip įtakoja pilietinės visuomenės radimąsi? Palieku šį klausimą atvirą...

Bet grįžkime prie pavadinimo klausimo: „Kiek banginių laiko Lietuvą?“ Dingo jasi man, kad vienas didelis banginis čia yra svarbiausias: tai mąstantys, manipuliacijoms nepasiduodantys ir savo nuomonę turintys, save ir kitus gerbiantys piliečiai. Tai valstybės Alfa ir Omega.

Valdas Kilpys

KNYGOS APIE TREMTŲ SUTIKTUVĖSE DALYVAVO ŠAULIAI

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) Vilkaviškio skyrius išleido tremtinių prisiminimų knygos „Mes sugrįžom...“ antrąją dalį. Knygos sutiktuvėse dalyvavo tremtinių bičiuliai ir pagalbininkai – Vilkaviškio Petro Karužos šaulių 6-osios kuopos šauliai.

Šventės proga LPKTS Vilkaviškio skyriaus vadovė Daliją Agotą Karkienę sveikino Vilkaviškio vyskupijos dekanas – prelatas kanauninkas Vytautas Gustaitis. Jis taikliai nusakė leidinio prasmę: „Knyga neturėtų mūsų graudinti. Ji turi liudyti istorinį faktą tam, kad ateityje jis nepasikartotų“.

Knygos sutiktuvės iš kitų panašaus pobūdžio renginių išsiskyrė ne vien tik džiugesiu, išėjus naujam leidiniui, bet ir tebeskaudinančia patirtimi, kurią buvusiems tremtiniams tarytum dar kartą teko išgyventi. Leidinio sudarytoja D. A. Karkienė sakė, kad tremties prisiminimų rankraščių eilutės pareikalavo nemažai garbaus amžiaus žmonių sveikatos, kėlė stiprias ir skaudžias emocijas.

R. Čėplos nuotr.

Knygos „Mes sugrįžom...“ antrosios dalies turinys apima Vilkaviškio rajono politinių kalinių ir tremtinių prisiminimus ir darbus, sugrįžus iš tremties. Vilkaviškio krašto žmonių išgyventi ir užfiksuoti istorijos kirčiai rajono mokyklose galėtų tapti unikalia medžiaga.

Knygos pristatymo ceremonijoje koncertavo tremtinių ansamblis „Atmintis“ ir šaulių kuopos ansamblis „Šaulys“, vadovaujamas būrio vado Algimanto Šerono.

Juozas Bačinskas,

Marijampolės AŠR Vilkaviškio P.Karužos šaulių 6-osios kuopos vado pavaduotojas

LŠS TEISINIAI DOKUMENTAI: SENOS TIESOS NAUJU KAMPU (III)

Atviri pasvarstymai uniformų dėvėjimo klausimu

Po straipsnio apie Lietuvos šaulių sąjungos įstatymines bazes tam tikras nuostatas dėl uniformos dėvėjimo ir pan. publikavimo sulaukėme nemažai prašymų kiek plačiau ir ne taip formaliai panagrinti jau aptartus dalykus. Į pagalbą pasitelkėme LŠS štabo Garbės sargybos kuopos vado pavaduotoją Joną Leonavičių, kurio išsakytų minčių pagrindu ir gimė šis tekstas.

Taupydami laiką, vietą ir sveikatą, reikalus dėstysime papunkčiui ir be didelių aptarinėjimų. Kariškai. Taigi iš eilės:

Įvairūs celofano maišeliai negali būti nešiojami dėvint uniformą. Uniformos dėvėjimas įpareigoja šaulį atrodyti deramai ir „traškantys“ reklamomis apipiešti, vėjyje besimakaluojantys maišai yra tikra nelaimė. Juos derėtų keisti į lagaminėlius, rankines ir kitus nevienkartinus, nereklaminius ir solidesnius krepšius. Dėvint lauko uniformą „maišelių taisyklė“ taip pat galioja, tik skirtumas tas, kad prie lauko uniformos dera kuprinė (aišku savaime, jei ji nėra tvieskianti spalvomis, aprašinėta sportinių firmų ženklais ar kitaip „nekariška“).

Rankos kišenėse – dar viena nelaimė. Dėvėkite pirštines (ne įstabių spalvų) ir problemų neliks.

Einant valgyti, rūkyti draudžiama. Lįskite į tarpupuvartę ir švampkite. Rūkyti apskritai nesveika, bet jei jūs negerbiate savo kūno ir aplinkinių, tai jūsų vieta taip pat kur nors arčiau tamsesnių kampų, konteinerių ar tarpuvarčių.

Beretės dėvėjimo taisyklė paprasta: per dviejų pirštų plotį nuo antakių. Nei daugiau, nei mažiau.

Merginų/moterų šukuosena: uniforma nedera su ilgais palaidais plaukais. Geriausia susisukti kuodelį ir susiegti segtukais, kad niekas „nekabaluotų“. Tas pat taikytina ir auskarams. Vakarinis makiažas dienos metu negalimas, ir apskritai vakarines makiažo ir aprangos detales dieną nešioja tik... naktimis dirbančios merginos tinklinėmis pėdkelnėmis iš „stoties rajono“.

Raudoni švytintys nagai prie uniformos taip pat moteris ir merginas daro panašias į „stoties plaštakes“. Jei turite žiedų tai visai nebūtina jų rodyti. Kita vertus, kuklus vestuvinis žiedas yra tikro šauliškumo įrodymas: jūs vedęs/ištekėjusi ir tai yra puiku. Metas didinti Lietuvos gyventojų skaičių.

Vaikinų/vyrų plaukai – trumpai kirpti, kaklas nuskustas. Ūsai galimi, barzdos – ne.

Aut. nuotr.

Baltos vyriškos kojinės prie uniformos – kas gali būti klaidiau? Sugalvokite ir parašykite mums – gausite prizą.

Kramtomoji guma uniformuoto šaulio burnoje yra tolygi vairuotojui su viskio buteliu už vairo. Kaip sakė J. Leonavičius, pabėgome nuo rusiškų saulėgrąžų, bet įjunkome į „negriskas kramtūškes“. (Žodis „negras“ lietuvių kalboje leistinas ir vartotinas, ir tai yra oficialiai patvirtinusi Valstybinė lietuvių kalbos komisija. Motyvas paprastas – mes nebuvo kolonijinė valstybė ir pas mus šis žodis nėra joks žeminimas ar niekinimas).

Apdovanojimai – itin skaudū vyresniųjų šaulių uniformos dėvėjimo dalis. Kaip čia neprisiminsi Antrojo pasaulinio karo sovietinių veteranų, kurių

krūtinės vos ne iki kelių būdavo nukabinėtos geležėlėmis su kūju ir pjautuvu. Mielai senjorai ir kiti apdovanotieji, nemėgdžiokime jų, labai prašome. Puikiai suprantamas žmogiškasis noras susireikšminti ir pasirodyti šaunesniu, nei esi iš tikrųjų, bet tokie dalykai kaip Policijos rėmėjo ženklelis, „Radvilų kelių“ dalyvio ženklelis, popiežiaus „apsauginio“ ženklelis, įvairūs jubiliejiniai medalikėliai ir panašūs balastas yra nesuderinami su paradine uniforma. Net jei turite daug oficialiųjų valstybinių apdovanojimų, visai nebūtina juos kabinti ant krūtinės, nes tam ir yra sugalvotos apdovanojimų juostų „kaladėlės“, kukliai segimos prie paradinės uniformos. Su jomis atrodysite ne kaip papūga, bet kaip kuklus šaulys, žinantis savo vertę.

Valdas Kilpys

P.S. Jeigu turite tinkamų nuotraukų iliustruojančių aprašytus dalykus – siųskite jas mums. Mielai jas įdėsime į žurnalą, svetainę ar „Facebook“ paskyrą, kad drauge žinotume, kaip nereikia daryti. Jei nesutinkate su pareikštomis mintimis, taip pat laukiame jūsų pasvarstymų.

JAUNŲJŲ ŠAULIŲ PATIRTIS ŠVEDIJOJE

Švedijoje, Vällinge mieste vykusioje tarptautinėse žaidynėse, kuriose dalyvavo sukarintų jaunimo organizacijų atstovai iš Norvegijos, Suomijos, Estijos, Latvijos, Švedijos ir Lietuvos, mūsų šaliai šiemet atstovavo dvi komandos – po keturis jaunuosius šaulius iš Telšių ir Klaipėdos šaulių rinktinių (vadovai – Darius Leinartas, tuo metu Vilniaus rinktinės vadas, ir Modesta Genytė, korporacijos „Saja“ narė).

Pasiruošimas žaidynėms vyko dvi dienos prieš kelionę. Visi susirinkome į Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų motorizuotąjį pėstininkų batalioną ir prisiminėme taiklaus šaudymo principus, atstumo nustatymo variantus, o rytais ir vakarais sportavome – taip pratinome raumenis prie krūvio. 16-osios rytą pajudėjome link Rygos, iš kur vakare į Švediją išplaukėme keltu. Kelionė truko 16-iolika valandų. Daugelis taip keliavo pirmą kartą gyvenime, todėl įspūdžių išliko labai daug.

Stokholme mus pasitiko majoras

Stengimės, kiek galėjome, visose rungtyse

Užduotis virve lipti į olą buvo nemenka staigmena visiems

Pakartoti žinomus dalykus visados pravartu

Autorės nuotr.

Tommy Lacandler, kuris šiuo metu atlieka tarnybą Home Guard Combat School, šalia kurios mes ir apsistojo. Šios mokyklos kariai tarnauja savanoriškai. Jie saugo Švedijos infrastruktūrą nuo sabotažo, kiti jų uždaviniai: teritorijų priežiūra, lauko darbai, palydos, transporto apsauga etc. Švedai turi ir greitojo reagavimo būrius, kurie panaudojami nelaimės atveju. Norint patekti į šią mokyklą, reikia būti Švedijos piliečiu, turėti 18 metų ir praeiti 85 dienų bazinį kursą.

Stovyklavietė prie šios mokyklos buvo įrengta su visais patogumais. Nors gyvenome kareiviškose palapinėse, kitos sąlygos buvo geros. Visų žaidynių metu turėjome vilkėti uniformas, tad neprireikė kitų atsivežtų rūbų. Tik orientavimosi rungtyje buvo leista persirengti sportine apranga. Programa vykdyta griežtu kareivinių režimu. Viskas vyko pagal dienotvarkę minučių tikslumu, todėl visada buvo aišku, kur kuriuo metu būti.

Pirmą dieną važiuojame susipažinti su vokiškais ginklais, kuriuos naudoja švedai ir iš kurių buvo šaudoma žaidynių metu. Taip pat turėjome laiko susipažinti su vietove, žemėlapiu ir rytdienos užduotimis. Šeštadienį, septyntą rytą, prasidėjo įskaitinės varžybos. Buvo paruoštos trys trasos, kurias perėjome iki pietų.

Mes, abi Lietuvos komandos, visuomet keliavome kartu. Pirmoje trasoje mėtėme granatas ir nustatėme atstumą, skaičiuodami žingsnių poras. Su žemėlapiu keliavome iki užduoties vietos, ten trys jaunieji komandos šauliai vykdė numatytus uždavinius, o tada keliavome pėsčiomis, nes laikas, kai eini, nebuvo skaičiuojamas. Svarbiausia buvo gerai ir greitai pasirodyti užduoties vietoje.

Antrą ir trečią trasas įveikinėjome analogiškai, tik užduotys buvo kitos. Antroje trasoje teko teikti pirmąją pagalbą ir atlikti daiktų paiešką žvalgybos principu. Trečioje – nustatinėti atstumą, tik jau kitais būdais nei pirmojoje, o vėliau mūsų laukė staigmena – užduotis virve įlipti į olą.

Grįžę po visų rungčių, turėjome laiko pasiruošti orientavimosi varžyboms. Kaip Lietuvoje populiariausias sportas – krepšinis, taip Švedijoje – orientavimosi sportas, taigi švedų jaunieji kariai buvo itin gerai pasiruošę. Nesibaiminkite – Lietuvos komandos nuo jų daug neatsiliko. Kiekvienai, kurią sudarė trys dalyviai, buvo duota 80 min., per kurias reikėjo surasti kuo daugiau žemėlapyje nurodytų punktų. Už sudėtingesnius „radinius“ buvo skiriama daugiau taškų. Dar vėliau, po vakarienės, vykdėme kitą užduotį – estafetę ir nurodytų punktų paiešką. Užvirė didžiausios aistros – tarsi pasaulio čempionatas vyktų. Nors lietuviai itin gerai nepasirodė, juo labiau, kad kai kurie žemėlapių laikė pirmą kartą gyvenime, tačiau visi įgavo patirties.

Antrą dieną kėlėmės dar anksčiau ir keliavome demonstruoti taiklumą šaudymo rungtyje. Vėliau vyko biatlono rungtis – šaudymas ir bėgimas – bei pati sunkiausia, pareikalavusi paskutinių jėgų – kliūčių ruožo distancija. Primenu, kad visas užduotis reikėjo atlikti vilkint uniformą, todėl nebuvo lengva. Po rungčių teko išvalyti ir grąžinti ginklą, supakuoti palapines ir aptvarkyti aplinką.

Visi išsirikiavome didžiojoje mokyklos aikštėje, kur grojo švedų kariuomenės orkestras ir vyko apdovanojimų ceremonija. Tarp komandų „mixų“, kurių buvo 28-ios, Lietuvos pirmoji komanda užėmė 12-ąją vietą, o antroji – 23-iąją. Ne pirmi, bet ir ne paskutiniai, įgavę daug patirties vėl keliavome į Stokholmą, lipome į keltą ir plaukėme namo, kupini neišdildomų įspūdžių.

Įdomu buvo pamatyti ir susipažinti su kitos šalies kariško jaunimo gyvenimu, kasdienybe. Įdomu buvo dalyvauti žaidynėse, kurios, skirtingai nei Lietuvoje, buvo ne sportinės, o kariškos: galiojo griežta disciplina, naktiniai budėjimai, uniformos, rikiuotės bei kovinė dvasia.

Modesta Genytė,
korporacijos „Saja“ narė

KAI ŽURNALISTAI PLUNKSNA IŠMAINO Į GINKLĄ

Juozo Lukšos Mokymo centre – žiniasklaidos atstovai

Spalio viduryje kaip ir kiekvienais metais – jau dviliktą kartą – Krašto apsaugos ministerija pakvietė Lietuvos žurnalistus dalyvauti „Žurnalistų žygyje 2012“. Kiekvienais metais plunksnos broliai renkasi vis skirtingame Lietuvos kariuomenės dalinyje ir akis į akį susipažįsta bei savo kailiu patiria konkrečias karių vykdomas užduotis, tarnybos specifiką.

Šiais metais žygis vyko Rukloje dislokuotame Sausumos pajėgų Juozo Lukšos Mokymo centre – padalinyje, kur Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgoms rengiami specialistai ir vadai. Kursų spektras tikrai įvairus: nuo snaiperių iki išminavimo specialistų ir žvalgų. Kaip sakė dalinio vadas plk. ltn. Aleksiejus Gaiževskis, iš Mokymo centro neišeina nė vienas neparengtas specialistas. „Iki šiol nesame gavę nė vieno skundo, kad mūsų kursantas buvo blogai pasirengęs vykdyti užduotį. Darysiu viską, kad to nenutiktų ir ateityje“, – per pristatymą sakė dalinio vadas.

Šaudymas

Buvo pranešta, kad žurnalistai turės galimybę „greituoju būdu“ išklaudyti net kelis kursus. Vienas iš jų – snaiperio. Atvykę į Ruklos poligoną, visi privalėjo susipažinti su saugaus ginklo naudojimo taisyklėmis ir – čia smagiausia naujiena – išbandyti net du itin šiuolaikiškus Lietuvos

kariuomenėje naudojamus ginklus: automatinį šautuvą G-36 ir snaiperio šautuvą SAKO TRG-42.

Prie visų akis ir rankas traukusio snaiperio šautuvo „instruktoriavo“ neseniai pasaulį išvydusios knygos „Trispalvio erelio skrydis“ autorius Ernestas Kuckailis. Jis yra vienas iš pirmųjų Lietuvos kariuomenės savanorių ir Specialiųjų operacijų pajėgų kūrėjų, todėl jo šaudyti pamokyti žurnalistai didelių problemų su už 200 m pakabintais balionais neturėjo. Jie vienas po kito sproginėjo, perskrosti taiklios kulkos.

Beje, minėtas snaiperio šautuvas buvo su duslintuvu. Anot E. Kuckailio, norint visiškai išvengti šūvio garso, reikėtų naudoti kiek silpnesnius šovinius (konkrečiu atveju buvo naudojami standartiniai). Kaip bebūtų, tačiau buvo gerokai neįprasta šauti tokiu galingu ginklu be ausinių: šūvio garsas vis vien „nerėžė“ ausų, o tik priminė garsų pliaukštelėjimą. Kaip jau minėta, šaudant iš 200 m. atstumo su gerai paruoštu ginklu, pataikyti į oro balioną buvo gana lengva.

Šaudymas G-36 taip pat buvo ne visai įprastas. Kariuomenėje pagaliau po truputį grįžta ir praktinio šaudymo elementai, kuriuos galėjo išbandyti žurnalistai. Buvo šaudoma iš įvairių padėčių, o taip pat ir skaičiuojant laiką. Nematant taikinio (nuleidus galvą žemyn), buvo duodamas signalas ir šaulys turėjo pašokti ant kojų ir paleisti paplūpą į taikinį, o po to staigiai vėl „pasislėpti“. Toks šau-

dymas straksint yra puikus būdas „pajusti“ ginklą.

Improvizuoti sprogstamieji įtaisai

Po pažinties su šaunamaisiais ginklais, prasidėjo išminuotojų „kursai“, kuriuos vedė Sausumos pajėgų Juozo Lukšos centro karo inžinierių instruktoriai–ekspertai. Tik atvykę, išvydome improvizuotą parodą, kurioje demonstruoti sprogmenys ir jų inicijavimo įtaisai. Anot išminuotojų instruktoriaus ir eksperto Aleksandro Karpinskio, sprogmenys yra skirstomi į tris pagrindines grupes: aukos inicijuojami, sprogstantys inicijavus operatoriui ir „laikrodiniai“. Pasak eksperto, Afganistane dažniausiai susiduriama su pirmųjų dviejų rūšių sprogmenimis.

Lauke išdėlioti įtaisai kėlė šurpą ir susižavėjimą vienu metu, nes žmogaus fantazija šiuo atveju yra beribė. Užtenka elementarių laidų ir labai nesudėtingos dviejų išlankstytų kilpelių kombinacijos, kad užkliudyta vos įžiūrėta ištempta viela taptų mirties priežastimi. Eksperto pademonstruotos sprogdinimo technikos tapo nelenkvu išbandymu žurnalistams: jiems buvo pasiūlyta nueiti iki nurodyto medžio „nesusprogu“. Rezultatas, manau, visiems aiškus – to padaryti nepavyko, nes kemsynuose ištempta žalsva viela tapo improvizuotu tiesioginiu „siuntėju pas Abraomą“ (iš tiesų tai buvo tik menkutis sprogdiklio pokštelėjimas, reiškiantis didelį sproginimą).

Pasak eksperto, itin svarbu Afganistane likusius sprogmenis rasti pirmiau, nei tai padarys talibai. „Jei mes to nepadarysime pirmieji, paskui patys galime nukentėti nuo sprogmenų“, – pasakojo A. Karpinskis. Jo teigimu, net moderniausios techninės priemonės, skirtos radijo signalų slopinimui, neduoda šimtaprocentinės tikimybės, kad visi liks sveiki, todėl turi būti dubliuojamos su žvalgyba ir kitomis prevencinėmis priemonėmis.

Pagrobimas

Po įspūdingos paskaitos apie sprogstamuosius įtaisus plunksnos meistrai buvo susodinti į šarvuočius ir pajudėjo „priešiška teritorija“. Kaip daugumoje pratybų dalyviai buvo supažindinti su legenda: Lietuvos žurnalistų grupė turėjo dirbti Azganistano valstybėje, kur misiją vykdė

„Įkaitai“ laukia savo lemties

Lietuvos kariai. Gozo provincijoje suaktyvėjo teroristinės organizacijos Al-zaida kovotojai, todėl tiek kariams, tiek žurnalistams pavojus, pasak šaltinių, itin padidėjęs. Tačiau reikėjo vykti į dislokacijos vietą ir... žurnalistai buvo užpulti, ištraukti iš šarvuočių ir suguldyti ant žemės. Prasidėjo tardymai, kvotos ir panašūs dalykai.

Nors visa tai buvo tik pratybos, tačiau užpuolikai švelnūs nebuvo – kai kam teko patirti ir spyri, ir išklaudyti arabų kalbos, sumišusios su keiksmiais iš Rytų. Kita vertus, buvo pateikta praktiškų žinių apie žurnalistų teises karo konfliktų zonose, apie aparatūros ir kitų vertingų daiktų apsaugą bei kitus dalykus, kuriuos turėtų žinoti konfliktų apimtose teritorijose dirbantis žiniasklaidos atstovas. Nuotykiu tęsinys netruko ateiti: talibų kovotojus apšaudė Lietuvos kariuomenės kariai ir išvadavo įkaitus. Tai buvo kito – išgyvenimo – kurso pradžia...

Išgyvenimas

Atsidūrę miške ir lydimi kelių itin gerai ginkluotų karių, plunksnos broliai privalėjo suktis: maisto nebuvo, ugnies taip pat. Tačiau turima kario įranga neleido prapulti miške. Pirmiausia mokėmės įkurti ugnį, naudodamiesi metaliniais skiltuvais, taip pat cheminių medžiagų pagalba. Kalio permanganatas, sumaišytas su glicerinu, užsiliepsnojo po kelių minučių. Kai laužas jau spragsėjo, visi turėjo progos išbandyti „kario duonelės“ kepimo ant laužo ypatumus. Jai pagaminti tereikia miltų ir vandens: rankose suminkyta tešla sukočiojama į nestorus „makaronus“, kurie apsukami apie išsipjautą ir nužievtą lazdelę. Kepama ant laužo. Skonis visai neprastas.

Valdas Kilpys

Pasirodė išvadotojai

Autoriaus nuotrauka

L. Bratiko nuotr.

KPT. ŽYDRŪNAS ALEKNA: NIEKADA NEGALI ŽINOTI, KAS ŠAUS Į GALVĄ

Kad LŠS štabo darbuotojas kpt. Žydrūnas Alekna turi, kaip liaudyje sakoma, auksines rankas, žino ne vienas šaulys. Tai, žiūrėk, pasigaminęs kokį lyg laivo, lyg lėktuvo modelį, tai dar kuo nors panašiu „pamušta“ jo galva. Kai sužinojome, kad Žydrūnas gamins velomobilį, pirmiausia visi teiravosi: „Kada duosi pavažiuoti?“ Taigi, transporto priemonė jau pagaminta, pristatome konstruktoriu, o broliams ir sesėms šauliams siūlome užsirašyti į norinčiųjų triratį išbandyti eilę ir – į kelią!

Žydrūnai, kodėl tavo kūrybinės galios nukrypo į velomobilį? Kokia priešistorė?

Kodėl velomobilis? Paprasčiausiai man tai pasirodė įdomu. Kažkada internete, berods, puslapyje www.youtube.com akis užkliuvo už neįprastos triratės transporto priemonės. Tai buvo velomobilis. Pagalvojau, kad man kažko panašaus reikia, tai ir pradėjau ieškoti daugiau informacijos, brėžinių, vaizdų su velomobiliais. Kai prisirinkau informacijos, tada galvoje pradėjo po truputį gimti ir manojo velomobilio vaizdas.

Juokaudamas klausiu: o gal bijai dviejų ratų? Juk esi rimtai griuęs?

Ne, po griūties ir traumos dviejų ratų baimės tikrai neįgijau. Tik išsigydęs traumą ir sėdęs ant dviračio, gal kuri laiką šiek tiek ramiau, lėčiau važinėjau.

Būna ir tokių triračių. Itin tinkamas mūsų klimatui

Suprasta. Ar brangu pasigaminti tokį dalyką? Kiek reikia laiko?

Brangumas priklauso nuo to, kiek esi pasiruošęs investuoti į velomobilį. Patį rėmą nėra labai brangu pagaminti, o visos dviračio (šiuo atveju triračio) detalės kainuoja labai įvairiai. Priklauso nuo detalės gamintojo, lygio. Kainos gali skirtis keletą kartų. Laiko sąnaudos priklauso nuo to, kiek gali tam skirti laiko. Jeigu dirbti kasdien, tai, manau, per 3–4 savaites velomobilį pagaminti galima. Man šis malonus konstravimas truko apie pusmetį.

Koks pirmasis jausmas nuo dviejų ratų persėdus prie trijų?

Jausmas keistas. Patogu. Sėdi kaip fotelyje. Kaip juokauju, net atbulinę pavarą velomobilis turi, tai yra, kai koja pasistumi.

Išvardink bent kelis velomobilio plusus, jį lygindamas su dviračiu? Kitaip tariant, klausiu, ar verta „išradinėti dviratį“?

Lyginant su dviračiu, kaip jau sakiau, velomobilyje žymiai patogiau sėdėti, didesnis stabilumo jausmas (apsiversti, nugriūti praktiškai neįmanoma), vairavimas reikalauja mažiau jėgų (labai nesudėtinga važiuoti vairuojant viena ranka), geresnės aerodinaminės savybės ir, kaip minėjau, nereikėtų pamiršti atbulinės pavaros (juokiasi - aut.past.). Mano manymu, dviračio išradinėti neverta, bet apie triratį verta pagalvoti.

Tai ko dabar laukti iš tavęs? Lėktuvo?

Niekad negali žinoti, kas šaus į galvą.

Kalbino Valdas Kilpys

SVEIKINAME

Šaulį **FELIKSĄ MAŽEIKĮ** garbingo 95-ojo jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, laimingų bei saulėtų dienų ir sėkmės tarnaujant Šaulių sąjungai ir Tėvynei Lietuvai. LŠS vadovybė ir Rokiškio 9-osios kuopos vadas ir jaunieji šauliai

Šaulius **VYTAUTĄ EIMONTĄ** ir **VINČĄ ZAKAREVIČIŲ** 80-ojo, **VYTAUTĄ JONĄ SINKEVIČIŲ** ir **VINČĄ LEONAVIČIŲ** 70-ojo jubiliejaus bei **ARTŪRĄ OBELIENIŲ** 25-ojo gimtadienio proga. Linkime sveikatos, neišsenkamos energijos, laimės, ilgų gyvenimo metų ir stiprybės tarnaujant Šaulių sąjungai ir Tėvynei. LŠS vadovybė, Kauno AVDS rinktinės Tvirtovė kuopos vadas ir šauliai

Šaulės **VIDĄ UŠINSKIENĘ** ir **SIGITĄ JANUŠAUSKIENĘ** jubiliejaus proga. Linkime laimės, stiprios sveikatos, neblėstančios energijos, dvasios stiprybės ir ilgų gyvenimo metų. LŠS vadovybė, Šiaulių AŠR Radviliškio kuopos vadas ir šauliai

Centro valdybos narį šaulį **JONĄ GODLIAUSKĄ** 55-ojo gimtadienio proga. Linkime energijos, entuziazmo bei tvirtybės, žengiant pasirinktuju šaulišku keliu – Tėvynės labui. LŠS vadovybė

Alytaus apskrities karininko A. Juozapavičiaus šaulių rinktinės vadą **SKIRMANTĄ VALATKEVIČIŲ** 45-ojo gimtadienio proga. Linkime tęsti šauniai pradėtus darbus, o taip pat nepristigti entuziazmo ir sėkmės juos vykdam. Visa tai – mūsų bendram tikslui – Lietuvos šiandienai bei ateičiai. LŠS vadovybė

Šaulį **SAULIŲ VAITKEVIČIŲ** 45-ojo jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, ilgų bei prasmingų gyvenimo metų, neišsenkamos energijos pasirinktame šauliškame kelyje, ištvėmės ir dvasios stiprybės tarnaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Tėvynei. LŠS vadovybė, Marijampolės AŠR Vilkaviškio P.Karužos šaulių 6-osios kuopos vadas ir šauliai

KAUNO ŠAULIAI PAGERBĖ NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ DIDVYRŲ

1920 m. spalio 17 d., ginant Talkininkų miestelį nuo įsibrovusio lenkų kavalerijos eskadrono, – Valkininkus puolė apie 150 lenkų kavaleristų – ir dengiant šaulių būrio atsitraukimą, buvo mirtinai sužeistas Kauno šaulių būrio vadas, vos 21-erių metų sulaukęs Vincas Dovydaitis, kuris nuo patirtų sužeidimų spalio 19 d. mirė Alytaus ligoninėje. V. Dovydaitis – pirmasis šaulių būrio vadas, žuvęs Lietuvos Nepriklausomybės kovose.

Minėdami 113-ąsias jo gimimo ir 92-ąsias žūties metines, Kauno apskrities Vytauto Didžiojo rinktinės šauliai pagerbė Nepriklausomybės kovų didvyrį. Spalio 17-ąją prie jo kapo Kauno Aukštųjų Šančių Karių kapinėse susirinko gausus būrys Kauno rinktinės šaulių ir V. Dovydaičio giminaičiai. Jauniesiems šauliams padėjus gėlių ir uždegus žvakutes, visi tylos minute pagerbė Nepriklausomybės kovų didvyrį.

Apie V. Dovydaičio žygdarbį pasisakė Kauno šaulių rinktinės vadas Minvydas Mikalauskas, šauliai, apie didvyrio šeimą kalbėjo giminės.

Kiekvienais metais spalio 17-ąją pagerbti Nepriklausomybės kovų didvyrį tapo Kauno šaulių tradicija. Reikėtų paminėti, kad žuvusiojo didvyrio dukterėčios Elenos Dovydaitytės ir Kauno šaulių iniciatyva 1990 m. gruodžio 1 d. V. Dovydaičio palaikai iš Višakio Rūdos kapinaičių buvo iškilmingai perlaidoti Kauno Aukštųjų Šančių Karių kapinėse.

Vinco Dovydaičio atminimas įamžintas Kauno „Aušros“ gimnazijos memorialinėje lentoje „Garbė žuvusiesiems dėl Tėvynės“. Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejuje 1998 m. lapkričio 21 d. atstatytoje ir pašventintoje „Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę“ kriptoje tarp šaulių partizanų vardų įrašytas ir Vinco Dovydaičio.

Tačiau ar prisimenamas pirmasis žuvęs šaulių būrio vadas Valkininkuose, toje vietoje, kur prieš kulkos nuskynė jo jauną gyvybę?

Stasys Ignatavičius,
Kauno AVDŠR 2-os kuopos šaulys

DĖKOJAME

Nuoširdžiai dėkoju **Išėivijos šauliams**, parėmusiems 500 JAV dolerių auka jaunųjų šaulių vasaros stovyklą bei **KLEMENSUI STRAVINSKUI** – už 100 dolerių auką žurnalui „Trimitas“.

LŠS vadas ats. plk A. Plieskis

Radviliškio kuopos vadas Pranas Sluckus dėkoja šauliui **POVILUI ŠKIKŪNUI** už finansinę paramą Radviliškio šaulių namų remontui.

UŽJAUČIAME

Mirus prieškarinio šauliui **ANTANUI DRUNGILUI**, nuoširdžiai užjaučiame velionio dukras ir visus artimuosius.

LŠS vadovybė, Klaipėdos jūros šaulių rinktinės Kretingos kuopos šauliai

Staiga mirus šauliui, partizanui **ALBINUI KAZAKVICIUI**, nuoširdžią užuojautą reiškiamo žmonai bei artimiesiems.

LŠS vadovybė, Kauno AVDŠ rinktinės Tvirtovės kuopos vadas ir šauliai

Anapilin iškeliavus šauliui **VYTAUTUI GRINIUI**, giliai užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LŠS vadovybė, Kauno AVDŠ rinktinės Tvirtovės kuopos vadas ir šauliai

ŠAULIŲ SAJUNGOS VADO ĮSAKYMAI, APDOVANOJIMAI

Rugpjūtis – spalį

Rugpjūčio 30 d. Įsakymu Nr. 190P Už puikų ir ilgametį bendradarbiavimą, pagalbą vedant jaunųjų šaulių renginius, mokymų organizavimą ir jų vedimą jauniesiems šauliams, Irmui Baronienei, Panevėžio apskrities VPK Pasvalio rajono PK Viešosios policijos skyriaus prevencijos poskyrio tyrėjai, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

• Įsakymu Nr. 191P Už puikų ir ilgametį bendradarbiavimą, pagalbą vedant jaunųjų šaulių renginius, mokymų organizavimą ir jų vedimą jauniesiems šauliams, Dainiui Čepui, Panevėžio apskrities VPK Pasvalio rajono PK Viešosios policijos skyriaus prevencijos poskyrio viršininkui, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

• Įsakymu Nr. 192P Už puikų ir ilgametį bendradarbiavimą, pagalbą vedant jaunųjų šaulių renginius, mokymų organizavimą ir jų vedimą jauniesiems šauliams, Sandrai Timukienei, Panevėžio apskrities VPK Biržų rajono PK Viešosios policijos skyriaus prevencijos poskyrio vyr. specialistei, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

• Įsakymu Nr. 188P Už puikų ir ilgametį bendradarbiavimą, pagalbą vedant jaunųjų šaulių stovyklą, mokymų organizavimą ir jų vedimą jauniesiems šauliams, asmeninį indėlį propaguojant šaulišką veiklą, Stasys Meliūnas, Panevėžio apskrities VPK Rokiškio rajono PK viršininkas, apdovanojamas III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“.

• Įsakymu Nr. 189P Už puikų ir ilgametį bendradarbiavimą, pagalbą vedant jaunųjų šaulių stovyklą, mokymų organizavimą ir jų vedimą jauniesiems šauliams, asmeninį indėlį propaguojant šaulišką veiklą, Rimantas Bobinas, Panevėžio apskrities VPK viršininkas, apdovanojamas III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“.

• Įsakymu Nr. 193P Už pagalbą organizuojant jaunųjų šaulių stovyklą, Pranui Naglei, Panevėžio apskrities VPK informatikos ir ryšių grupės vyr. specialistui, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

• Įsakymu Nr. 194P Už pagalbą organizuojant jaunųjų šaulių stovyklą, Ivanui Novokreščennichui, Panevėžio apskrities VPK informatikos ir ryšių sk. grupės technikui, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

• Įsakymu Nr. 186P Už puikų ir ilgametį bendradarbiavimą, pagalbą vedant jaunųjų šaulių renginius, mokymų organizavimą ir jų vedimą jauniesiems šauliams, Jolitai Baltrušienei, Panevėžio apskrities VPK Rokiškio rajono Viešosios policijos skyriaus prevencijos poskyrio specialistei, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

• Įsakymu Nr. 187P Už puikų ir ilgametį bendradarbiavimą, pagalbą vedant jaunųjų šaulių renginius, mokymų organizavimą ir jų vedimą jauniesiems šauliams, Irmui Parčiauskienei, Panevėžio apskrities VPK Biržų rajono Viešosios policijos skyriaus prevencijos poskyrio specialistei, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

Rugsėjo 3 d. Įsakymu Nr. 195P Darius Leinartas 09-10 d. atleidžiamas iš Vilniaus apskrities karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vadų pareigų.

Rugsėjo 10 d. Įsakymu Nr. 204P Už ilgametę, aktyvią ir sąžiningą veiklą atkuriant ir stiprinant Šaulių sąjungą, Justinui Varnagirui, Marijampolės apskrities šaulių 4-osios rinktinės Marijampolės šaulių 3-osios kuopos šauliui, suteikiamas Šaulių sąjungos Garbės šaulio vardas.

• Įsakymu Nr. 203P Už pavyzdinę ir sąžiningą šaulišką tarnybą, asmeninį indėlį propaguojant šaulišką veiklą, dalyvavimą organizuojant ir vedant jaunųjų šaulių stovyklą, Antanui Bikinui, Panevėžio apskrities 5-osios rinktinės šauliui, suteikiamas Šaulių sąjungos Garbės šaulio vardas.

Rugsėjo 25 d. Įsakymu Nr. 208 P Už pavyzdinę ir sąžiningą pareigų atlikimą ir aktyvią veiklą Šaulių sąjungoje, asmeninį indėlį propaguojant šaulišką veiklą, Linas Marganavičius, Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vadas, apdovanojamas III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“.

• Įsakymu Nr. 209 P Už pavyzdinę ir sąžiningą pareigų atlikimą ir aktyvią veiklą Šaulių sąjungoje, asmeninį indėlį propaguojant šaulišką veiklą, Linas Orentas, Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje Švyturio jūros šaulių kuopos vadas, apdovanojamas III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“.

Spalio 1 d. Įsakymu Nr. 216P Už puikų ir ilgametį bendradarbiavimą, pagalbą vedant jaunųjų šaulių stovyklą, mokymų organizavimą ir jų vedimą jauniesiems šauliams, asmeninį indėlį propaguojant šaulišką veiklą, Saulius Skvernelis, policijos generalinis komisaras, apdovanojamas III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“.

Spalio 3 d. Įsakymu Nr. 230P Marius Tavoro atleidžiamas iš Kauno apskrities Vytauto didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Vilkių 8-osios kuopos vado pareigų nuo 2012-10-05 d.

• Įsakymu Nr. 231P Gedvydas Celiešius atleidžiamas iš Kauno apskrities Vytauto didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Zapyškio 9-osios kuopos vado pareigų nuo 10-05 d.

• Įsakymu Nr. 232P Gedvydas Celiešius skiriamas eiti Kauno apskrities Vytauto didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno rajono 9-osios kuopos vado pareigas nuo 10-08 d.

Spalio 22 d. Įsakymu Nr. 251P Tomas Grabauskas atleidžiamas iš Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vado pavaduotojo pareigų nuo 10-26 d.

Spalio 24 d. Įsakymu Nr. 255P Renata Kalinauskaitė skiriama į Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vado pavaduotojos pareigas nuo 10-29 d.

Spalio 26 d. Įsakymu Nr. 256P šaulys ats. ltn. Tomas Grabauskas nuo 10-29 d. skiriamas į Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vado pareigas.

• Įsakymu Nr. 259 P Už parodytą šaulišką sąmoningumą ir sumanumą vykdant užduotis, Vidui Marcinauskui ir Aurimui Rimkui, Lietuvos šaulių sąjungos štabo Garbės sargybos kuopos šauliams, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

Spalio 29 d. Įsakymu Nr. 261P Už sąžiningą pareigų vykdymą ir aktyvią veiklą Šaulių sąjungoje nuo 2000 m., už sąžiningą ir profesionalų darbą, turimų žinių bei įgūdžių efektyvų panaudojimą bendriems tikslams, Mindaugui Čirai, Alytaus apskrities karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Varėnos šaulių 5-osios kuopos šauliui, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

• Įsakymu Nr. 260P Už sąžiningą, profesionalų pareigų vykdymą ir aktyvią veiklą Šaulių sąjungoje nuo 2003 m., už asmeninį indėlį vedant jaunųjų šaulių mokymus ir vasaros stovyklą, turimų žinių bei įgūdžių efektyvų panaudojimą bendriems tikslams, Jolitai Mickevičiūtei, Alytaus apskrities karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Alytaus 8-osios kuopos šauliui, įteikiama Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka.

RYŠININKĖ RŪTA

Pavakary miestelyje pasklido kalbos, kad ankstų rytą vietos enkavedistai ir sribai prieš Lietuvos partizanus rengia baudžiamąją operaciją. Vienas kolchoznikėlis, ruošdamas malkas, miške pamatė partizanų būrelį ir pasekė jį iki pat žeminės. Apie tai kolchoznikėlis pranešė miestelio enkavedistų viršininkui. Šis nedelsiant davė įsakymą ruošti operacijai ir paprašė valsčiaus paramos.

Kalbos pasiekė ir senosios partizanų ryšininkės Rūtos ausis. Ji kiek dvejojo, nes dažnai būdavo, kad kalbos nepasitvirtindavo. Rūta jau keleri metai aktyviai talkino vietos partizanų būriui. Niekam net į galvą neatėjo, kad priešais enkavedistų būstinę gyvenanti senoji našlė yra partizanų ryšininkė. Jos vyrą ir du sūnus 1941-ųjų birželio pabaigoje nukankino besitraukiantys enkavedistai ir komunistėliai. Tada Rūta ir nutarė jiems atkeršyti. Taip tapo Lietuvos kovotojų talkininke. Ji nuolat stebėjo enkavedistų veiksmus ir judėjimą pro savo namelio langus ir, apie viską surašiusi, palikdavo žinutę miestelio kapinaitėse, prie vyro ir sūnų kapo. Naktimis šias žinutes pasiimdavo partizanai. Ryšininkės Rūtos surinkta informacija būdavo labai reikšminga ir padėdavo partizanams vykdyti įvairias užduotis.

Žinia apie rengiamą baudžiamąją operaciją pasitvirtino Rūtai betaisant vakarienę. Į jos trobelę atėjo sribokas Špokas, kuriam nuolat geldavo dantis, mat senoji našlė visados turėjo įvairiausių žolių antpilų nuo visokių sveikatos negalių. Špokas dažnai naudodavosi senosios našlės antpilais, tai ir šį kartą sribas atbėgo pagalbos. Besišnekučiuojant Špokas nejučiomis ir išsitarė apie ryte ruošiamą partizanų žeminės puolimą, kuriame dalyvaus visos valsčiaus enkavedistų ir sribų pajėgos.

Špokui išėjus, Rūta sunerimo: „Ką daryti, kaip išpėti partizanus?“ – mąstė senoji. Iki partizanų žeminės apie 15 kilometrų ir kelią iki jos žinojo tik ji ir eigulys Kazys. Bet kur gi dabar eigulį surasti?

„Eisiu pati“, – tvirtai nusprendė ryšininkė. Skubiai apsiavė pusbatukus, apsilvilo paltą ir apsimuturiavo vil-

none skara, mat naktimis jau spaudė lapkričio šaltukas, pasiėmė lazdelę ir išėjo iš namų.

Nepastebėta išslinko iš miestelio. Priešpilnio mėnulio šviesa nušvietė žvyrkelį, kurį akylai stebėjo: kad pavojaus atveju galėtų išsukti šalikelėn. „Greičiau, greičiau. Kad tik laiku išpėčiau miško brolelius“, – mintyse kartojo Rūta. Pasiramsčiuodama lazdele, ji labai skubėjo. Po valandos pasiekė mišką. Dabar kelias pasidarė dar sunkesnis ir sudėtingesnis. Medžių viršūnės ir šakos uždengė blausią mėnulio šviesą. Rūta klupo, kliūdama už medžių šaknų, kelmų, kerplėšų, kartą net įkrito į seną karo laikų apkasą. Medžių šakos negailestingai, iki kraujo, raižė veidą, rankas, kojas, bet ji kiek galėdama skubėjo pas partizanus. Šitoks žygis sunkus ir jaunam, o jai, perkopusiai per septynias dešimtis metelių, buvo be galo sunkus.

„Greičiau. Turiu išpėti kovotojus“, – dusdama mintyse sau kartojo Rūta. Kelyje jau ištisos keturios valandos, o, atrodo, pabaigos nematyt. Išmušė šaltas prakaitas, akyse raibuliavo įvairiaspalviai ratilai, širdis, rodė, tuoj iššoks iš gležnos krūtinės. Prasisegė paltą, nusitraukė skarą. Klupo, krito, vėl kėlėsi ir skubėjo, skubėjo, skubėjo...

„Kad tik suspėčiau, kad tik išpėčiau mielus brolelius“, – šnabzdėjo senolė, nejausdama susižalojimų skausmo.

„Stok. Kas eina? – staiga išgirdo griežtą partizano Klevo balsą. Priešais išsoko dviejų ginkluotų vyrų šešėliai. „Kleve, iš ryto jus užpuls“, – lyg nesavu balsu spėjo pralamenti Rūta, ir jos pavargusi širdis plyšo.

Išpėti partizanai greitai susikrovė menką mantą bei ginklus, paguldė ant neštuvų Rūtos kūnelį ir nekludomi pasitraukė į kaimyninį mišką. Jų traukimąsi pridengė pradėjęs kristi pirmasis lapkričio sniegas.

Rūtą palaidojo miško beržynėlyje. Kadangi niekas nežinojo jos tikrojo vardo ir pavardės, ant kapo lentelės partizanai peiliu išraižė RŪTA ir mažą rūtos šakelę.

Stasys Ignatavičius,

Kauno VDŠR 2-osios kuopos šaulys

NACIONALINIS MOKINIŲ KONKURSAS

Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija

RAŠYK, PIEŠK, DAINUOK, FILMUOK, FOTOGRAFUOK ...

11 metai Brigita Petrovaite „Viltis“ 14 m., Elektrėnų meno mokykla, mok. Julija Davydavičienė, 2011

11 metai Lukas Romoška „Ilgą kelionę į Lietuvą“ 13 m., 20, Dūkavos m. k. Cukurio meno mokykla, mok. Lucija Vrubauskienė, 2011

11 metai Lukas Sagadinis „Kelias į nažinį“ 14 m., 8 kl., Zarasų meno mokykla, mok. Romūnė Sodakvičiūtė-Darsienė, 2011

11 metai Eglė Latvytė „Plikomis rankomis prieš tankus“ m., 4G, Kiemis r. Tytuvėnų gja, mok. Danguolė Žukauskienė, 2011

11 metai Titas Budreška „Partizanai miške“ 16 m., Sokiško „Romuvos“ gimnazija, mok. Švitke Vaitienė, 2011

11 metai Lina Jarmuškaitė „Vaikai tremtyje: žaislai“ 13 m., 7 kl., Ignalinos kultūros ir sporto centras, mok. Nijolė Trivickienė, 2011

11 metai Gabrielė Bagdonaitė „Sunkus darbas ledo žemėje – tremtyje“ 15 m., 1G, Šilutės r. Karmėnų Aukštųjų mokyklų gja, mok. Laima Sepekaitė, 2011

11 metai Monika Daukšaitė „Pasmerkti“ 13 m., 9 kl., Kleckanų dailės mokykla, mok. Aušra Žemaitienė, 2011

11 metai Sandra Bacevičiūtė „Sausio 13-osios įvykiai – Lietuvos federacijos bokšto užgrobinas“ 14 m., 8 kl., Vilkaviškio r. Šačkovas vieš. mokykla, mok. Diana Makaravičienė, 2011

ATVERSK ISTORIĄ IR KURK

Išsamesnė informacija apie konkursą www.genocid.lt
Tel.: (85) 2755261, (85) 2314149
El. p.: regina.stasiskyte@genocid.lt

